

styrelsen därvid behöver, såsom ifrågasatts, sträcka sin kontrollerande verksamhet på ett område, där skogsvård icke kan ifrågakomma.

14 §.

Denna paragraf är i huvudsak uppbyggd på bestämmelserna i 7 § av 1903 års skogsvårdslag, men har kompletterats med föreskrift om viss straffpåföljd i fråga om oriktigt utförande av avverkning eller åsidosättande av utav skogsvårdsstyrelsen beträffande avverkning meddelad föreskrift.

Domänstyrelsen, som väl haft under omprövning, huruvida icke andra påföljder än de nu föreslagna kunde tänkas som en följd av överträdelse av lagens föreskrifter angående avverkning och markvård, har emellertid icke funnit en sådan väg framkomlig, utan ansett sig nödsakad föreslå bötesstraff såsom påföljd för överträdelserna. Då styrelsen tagit detta steg, har styrelsen emellertid gjort det under förvisning om att skogsvårdsstyrelsen, då det gäller tillämpning av skogsvårdsbestämmelser, angående vilkas innebörd den enskilde skogsägaren icke i allmänhet kan förmodas äga full insikt, skall förfara med all urskiljning, som är nödvändig för att ändamålet med lagen skall vinnas, och att skogsvårdsstyrelsens uppgift att stödja och främja den enskilda skogsvården icke skall omintetgöras eller förhindras genom ett allt för rigoröst tillämpande av lagens bestämmelser. Straffmaximum har styrelsen emellertid ansett böra höjas från femhundra till tvåtusen kronor.

15—18 §§.

Föreskrifterna i dessa paragrafer äro direkt hämtade från den provisoriska skogslagens bestämmelser. Dock har styrelsen i likhet med kommittén ansett att beslagsrätt även bör tillkomma skogsvårdsstyrelsen.

19 §.

Här föreslagna bestämmelser om fullföljd av talan äro föranledda av styrelsens här nedan framlagda förslag om inrättande av en skogsvårdsstyrelsernas överrevision.

20 §.

Bibehållande av denna paragrafs föreskrifter, vilka äro hämtade från 1903 års skogsvårdslag, jämväl i det nu framlagda förslaget till lag angående vård av enskildes skogar, är redan förut behörigen motiverat.

21—23 §§.

Här intagna övergångsbestämmelser ansluta sig i allt väsentligt till betänkandets förslag.

Domänstyrelsen vill nu övergå till de enskildes skogar, å vilka hushållningen med skogen bör regleras genom särskilda hushållningsplaner.

Då styrelsen här förut behandlat skogslagstiftningskommitténs förslag till lag angående vård av kommunskogar, sockenallmänningsskogar samt vissa stiftelsers och sällskaps skogar, har styrelsen uttalat sin anslutning till de motiv, som av kommittén anförts för att å skogar av nämnda slag en genom hushållningsplan

*Lag angående
vård av kom-
munkogar
m. fl.*

reglerad, fullt ordnad hushållning borde införas. Styrelsen har endast i följande avseende velat göra någon inskränkning uti de av kommittén i 1 § av förslaget intagna skogarna, nämligen beträffande dels skogssällskapets skogar dels samtliga övriga i paragrafen angivna skogar, vilka icke äro av den beskaffenhet eller omfattning, att hushållningsplan skäligen kan för desamma upprättas.

Beträffande de inom Kopparbergs och Gävleborgs län belägna sockenallmänningsskogar eller besparingsskogarna har skogslagstiftningskommittén av den anledning att den s. k. norrländska skogsvårdskommittén i sitt betänkande den 16 mars 1912 avgivit förslag till lag för densamma icke ansett sig böra framlägga något nytt förslag härutinnan, enär det kunde förväntas att sistnämnda förslag skulle kunna bliva föremål för statsmakternas prövning och beslut. Då emellertid, för så vitt domänstyrelsen har sig bekant, någon vidare åtgärd icke i detta ärende lär hava förekommit sedan styrelsen den 7 juli 1913 avgav underdånigt utlåtande med anledning av den norrländska skogsvårdskommitténs nyssnämnda lagförslag, har styrelsen den uppfattningen att det nu torde vara på sin plats att få till stånd en lagstiftning jämväl för dessa skogar.

I sitt förberörda underdåniga utlåtande av den 7 juli 1913, vilket här i avskrift bilägges, har styrelsen tillåtit sig erinra om innehållet i riksdagens skrivelse till Kungl. Maj:t den 22 maj 1903 angående skogslagstiftning och därmed i samband stående ämnen, och har styrelsen däri vidare anført bl. a. följande. Riksdagen hade i denna skrivelse anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes låta utarbета och för riksdagen framlägga förslag till författning, varigenom stadganden meddelades om upprättande av hushållningsplaner för sockenallmänningarna och besparingsskogarna i Kopparbergs och Gävleborgs län med befogenhet för domänstyrelsen att granska och fastställa dessa planer ävensom att övervaka tillämpningen av desamma. Enligt domänstyrelsens förmenande hade det varit önskligt, att det föreliggande lagförslaget närmare anslutit sig till riksdagens nu nämnda beslut. Den befogenhet, som riksdagen avsett att inrymmas hos domänstyrelsen hade kommittén för sin del ansett böra uppdragas åt det föreslagna skogskontoret, som skulle inrättas i jordbruksdepartementet. Domänstyrelsen finge härmed förklara sig beredd, att därest ett jordbruksdepartementets skogskontor icke skulle komma till stånd, fullgöra de åligganden, som enligt riksdagens beslut vore avsedda att tillkomma styrelsen.

Det är sålunda i full anslutning till sitt uttalande av år 1913, som styrelsen nu vill föreslå att sockenallmänningsskogarna och besparingsskogarna i Kopparbergs och Gävleborgs län inrymmas i den lag, som bör gälla för sådana enskildes skogar, vilka böra behandlas efter hushållningsplaner.

Såsom förebild för en dylik lag synes i huvudsak kunna förordas nådiga förordningen den 24 juli 1903 angående förvaltningen av städernas skogar, kompletterad och utvidgad med hänsyn till beskaffenheten av de särskilda slag av skogar, vilka nu skulle falla under en sådan lag.

Grunderna för skogsskötseln å dessa synas lämpligen kunna angivas sålunda, att vid upprättande av hushållningsplaner skall, där icke särskilda förhållanden annat påkalla såsom allmänt mål eftersträvas den högsta möjliga avkastning, som kan erhållas med skälig förräntning av det i hushållningen bundna kapitalet. Styrelsen vill hålla före att, om man lägger sådana synpunkter på skogshushållningen, böra den enskildes önskemål i ekonomiskt hänseende kunna bliva väl tillfredsställda.

Sedan för dylika skogar sådan hushållningsplan blivit efter domänstyrelsens förordnande utarbetad, granskad och av styrelsen fastställd, vill det synas som om vederbörande skogsägare skulle beredas all önskvärd handlingsfrihet i fråga om sin skog, sedan han anställt särskild kvalificerad skogsförvaltare för densamma. Den skogsägare åter, som icke önskar eller anser sig hava tillfälle att anställa dylik förvaltare, beredes möjlighet att få denna förvaltning utförd genom skogsstatens personal. Häremot skulle visserligen kunna göras den invändningen att, sedan hushållningsplan av styrelsen blivit fastställd, densamma måste strikte följas, och torde ur lagens ordalydelse också en dylik tolkning kunna härledas. Styrelsen vill emellertid irmahålla att, då ur skogshushållningssynpunkt motiverade och i övrigt väl grundade skäl anförts för ändring i en av styrelsen fastställd hushållningsplan, har styrelsen hittills ej visat sig oförstående gent emot den enskildes önskemål. För att emellertid kunna få sådana önskemål särskilt väl belysta ur skogshushållningssynpunkt är det nödvändigt att dessa framhållas med all den sakkunskap, som endast kan fordras av den, som avlagt fullständig avgångsexamen från skogsinstitutets högre kurs eller skogshögskolans jägmästarekurs. Därför bör som oeftergivligt krav på en förvaltare för dylik skog, som icke står under skogsstaten, uppställas att han besitter nyssnämnda kvalifikationer och i övrigt av domänstyrelsen anses lämplig för sådant uppdrag.

För att emellertid staten skall hava möjlighet att, där så mot förmodan skulle erfordras, kunna rättande ingripa bör i lagen intagas bestämmelse om att, därest skogens skötsel och vård icke varder nöjaktigt utförd, skogen skall ställas under vård och förvaltning av skogsstaten.

I detta sammanhang anser sig styrelsen jämväl böra ifrågasätta sådana lagbestämmelser att den skogsägare, vilken av anledning som nyss sagts, frångått förvaltningen av sin skog, må efter viss tid eller på vissa villkor kunna få återtaga densamma. Ett ombyte av ägare kan ju ock tänkas föranleda att skogen ej vidare behöver stå under skogsstatens vård och förvaltning.

Då för upprätthållande av nämnda förordningen den 24 juli 1903 angående förvaltningen av städernas skogar några särskilda straffbestämmelser icke ansetts eller visat sig vara erforderliga, synes det styrelsen icke heller nu behövt att föreslå dylika.

I fråga om häradsallmänningarna anser domänstyrelsen — utan att ingå på någon närmare prövning av frågan vem som är rätter ägare till desamma, att dessa skogar skulle med hänsyn till den organisation, som redan finnes för större delen av desamma, kunna givas ett ganska stort mått av självstyrelse i huvudsaklig anslutning till av häradsallmänningsskommitterade utarbetat förslag under vissa villkor nämligen att i en blivande förordning angående dessa skogar skulle angivas vissa grunder, varpå hushållningen med desamma skulle baseras, samt att det allmännas intressen kunde utöva verkligt inflytande på förvaltningen.

I förstnämnda hänseende håller domänstyrelsen före att enahanda bestämmelser böra gälla såsom i fråga om kommuners m. fl skogar här förut föreslagits. Beträffande åter förvaltningen får styrelsen framhålla, att den kommission, som skulle övervaka och leda upprättandet av hushållningsplanerna samt granska och fastställa desamma synes överflödig, och att detta uppdrag lämpligen torde kunna överflyttas till en överstyrelse bestående av 3 ledamöter, av vilka en utses av

*Lag om
häradsall-
männingar.*

Kungl. Maj:t, såsom ordförande, en av domänstyrelsen och den tredje av allmänningstyrelserna gemensamt. Hos denna överstyrelse bör finnas anställd en skogligt bildad sekreterare. Överstyrelsen avlönas av allmänningarna, som också böra bestrida alla med upprätthållande av styrelsens verksamhet förenade kostnader.

*Lag om
ändrad lydelse
av 1—6,
8, 9, 11 §§ i
lagen den
13 juni 1908
angående
vård av
enskildes
skogar inom
Gottlands län.*

Enligt domänstyrelsens ovan uttalade åsikt erfordras i lagen den 13 juni 1908 angående vård av enskildes skogar inom Gottlands län en del smärre ändringar, vilka dock icke böra genomföras på sätt som skogslagstiftningskommittén föreslagit, utan i anslutning till de önskemål, som skogsvårdsstyrelsen i Gottlands län i sitt yttrande framhållit, vilka styrelsen till alla delar biträder. Skogsvårdsstyrelsen har sammanfattat dessa sina önskemål i fyra här förut relaterade punkter.

De synpunkter, som kommit till uttryck i dessa punkter, hava synts domänstyrelsen beaktansvärda och ligga även i viss mån till grund för det förslag till ändrad lydelse av 1—6 och 8 §§ av Gottlandslagen, som styrelsen härnadan framlägger.

Utöver de ändringar i Gottlandslagen, som kunna föranledas av nyssnämnda uttalande av skogsvårdsstyrelsen läser samma lag tarva en del ändringar av mera redaktionell innebörd och närmast föranledda av de nyare bestämmelser, som på senare åren tillkommit i skogslagstiftningen. Sagda ändringar hänföra sig till 9 och 11 §§.

Dessutom bör jämväl uti denna lag, som enligt vad styrelsen förut anført, bör gälla även för Öland, intagas bestämmelser i huvudsaklig överensstämmelse med 8 § i domänstyrelsens förslag till lag angående vård av enskildes skogar, däri angives vederbörande skogsägares rättigheter att erhålla anslag ur skogsvårdskassan.

Lag angående ändrad lydelse av 1—6, 8, 9, 11 §§ i lagen den 13 juni 1908 angående vård av enskildes skogar inom Gottlands län.

1 §.

1 mom. Å skogsmark, tillhörig enskilde må avverkning för annat ändamål än gårdens behov äga rum allenast med tillstånd av den skogsvårdsstyrelse, som skall finnas i länet. Skogsägaren är berättigad att erhålla tillstånd till avverkning på en gång i så stor utsträckning, som med hänsyn tagen jämväl till gårdens framtida behov är med skogens återväxt förenlig; dock må avverkning i den omfattning att särskilda åtgärder erfordras för återväxtens betryggande allenast medgivas, om sådana åtgärder kunna utan oskäligen kostnad företagas.

2 mom. Erfordras för skogsmarks uppodling till trädgård, åker eller äng eller användande till byggnadstomt eller annat likartat ändamål att skog avverkas, vare skogsvårdsstyrelsens tillstånd ej erforderligt. Finner skogsvårdsstyrelsen anledning antaga att avverkning för ändamål, som nyss sagts företages i annat syfte, äger skogsvårdsstyrelsen föreskriva, att ägaren av skogsmarken skall till skogsvårdsstyrelsen överlämna av godkänd säkerhet åtföljd förbindelse dels att, därest marken icke inom viss av skogsvårdsstyrelsen bestämd tid blivit för uppgivet ändamål tagen i bruk, densamma skall återförsättas i skogbärande skick, dels ock, att därest så icke sker, gottgöra kostnaderna för de härför erforderliga åtgärder, vilka av skogsvårdsstyrelsen vidtagas.

2 §.

Vill någon annorledes än till gårdens behov förfoga över virke, som blivit för sådant ändamål avverkat, söka därtill skogsvårdsstyrelsens tillstånd.

Virke, som avverkats för skogsmarks uppodling till trädgård, åker eller äng eller användande till byggnadstomt eller annat likartat ändamål, skall, såvitt lämpligen ske kan, till gårdens behov användas. Vill någon över dylikt virke annorledes förfoga, söka därtill skogsvårdsstyrelsens tillstånd.

3 §.

Ägare av skogsmark vare ansvarig för att de åtgärder vidtagas, som till återväxtens betryggande föreskrivas. Är avverkningsrätt upplåten till annan, vare jämväl denne underkastad enahanda ansvarighet; äge dock, där annat ej blivit avtalat, av skogsmarkens ägare söka åter, vad han sålunda nödgas utgiva.

Om ansvarighet för åtgärder, som till återväxtens betryggande jämlikt 8 § 2 mom. föreskrivas, gäller vad där stadgat är.

Vad enligt denna lag blivit bestämt om åtgärder, som skola vidtagas för återväxtens betryggande, vare gällande jämväl mot framtida ägare av marken.

4 §.

Tillstånd till avverkning må i allmänhet av skogsvårdsstyrelsen meddelas allenast efter förutgången undersökning på marken samt utsyning, som på styrelsens förordnande verkställs av någon dess forstligt bildade tjänsteman. Finner styrelsen på grund av undersökning, varom nyss är sagt, eller eljest verkställd utredning uppenbart, att genom avverkning, vartill tillstånd sökes, skogens återväxt icke äventyras, vare utsyning ej erforderlig.

Då skogsvårdsstyrelsen meddelar tillstånd jämlikt 1 § 1 mom. och 2 § första stycket, äger styrelsen jämväl föreskriva för återväxtens betryggande erforderliga åtgärder.

Då tillstånd att förfoga över virke, varom i 2 § förmåles, blivit sökt, äger skogsvårdsstyrelsen föranstalta om undersökning å marken, om anledning därtill föreligger.

5 §.

1 mom. Skogsvårdsstyrelsens slutliga beslut i ärende, varom i 1 eller 2 § sägs, skall så fort ske kan sökanden bevisligen tillställas. Den, som med beslutet icke åtnöjes, äger att däröver hos skogsvårdsstyrelsernas överrevision anförä besvär sist innan klockan tolv å trettionde dagen efter det han av beslutit erhållit del, och skall underrättelse därom i beslutet meddelas.

2 mom. Över skogsvårdsstyrelsernas överrevisions beslut må klagan hos Konungen i vederbörande statsdepartement föras i den ordning, som för ekonomimål i allmänhet är stadgad.

§ 6.

Kostnaden för förrättning, varom i 4 § sägs, skall utgå av medel, som av skogsvårdsstyrelsen förvaltas; dock skall nödig hantlangning av sökanden utgöras.

8 §.

1 mom. Den, som utan skogsvårdsstyrelsens tillstånd bedriver avverkning i fall, då sådant tillstånd jämlikt 1 § är erforderligt, straffes med böter från och med tio till och med femhundra kronor, och skall det avverkade virket, där det ligger å skogen kvar eller, om det är bortfört, fortfarande är i avverkarens besittning, tagas i beslag och dömas förbrutet. Undgår dylikt virke beslag, är den, som låtit verkställa avverkningen, skyldig att utgiva ersättning med belopp, motsvarande dess värde.

Förfogar någon utan skogsvårdsstyrelsens tillstånd annorledes än till gårdens behov över virke, som blivit utan styrelsens tillstånd avverkat, äge vad i första stycket sägs motsvarande tillämpning.

Innefattar förfarande, varom här är fråga, förbrytelse mot allmänna strafflagen, skall vad förut i denna paragraf är stadgat, ej vinna tillämpning; dock skall delägare i samfällid skog, som genom sådant förfarande tillika missbrukat sin rätt i samfälligheten, hava förverkat vad å honom belöper av virke, varmed han tagit brottslig befattning samt där hans andel i virket undgår beslag, därför utgiva ersättning efter ty här förut är sagt.

2 mom. Är genom avverkning, som utan skogsvårdsstyrelsens tillstånd bedrivits i fall, då sådant tillstånd jämlikt 1 § är erforderligt, skogens återväxt äventyrad, äger domstol på därom förd talan föreskriva den, som låtit verkställa avverkningen, de åtgärder, vilka för återväxtens betryggande å den avverkade skogsmarken erfordras och utan oskälighets kostnad kunna verkställas, samt förelägga viss tid, inom vilken samma åtgärder skola vara fullgjorda, vid äventyr att de eljest varda av skogsvårdsstyrelsen på den försumliges bekostnad verkställda. Är av ägare avverkningsrätt upplåten till annan och har denne genom avverkning, varom nyss är sagt, äventyrat skogens återväxt, må jämväl ägare kunna meddelas enahanda föreläggande; äge dock av den skyldige söka åter, vad han sålunda nödgas utgiva.

Förfogar någon utan skogsvårdsstyrelsens tillstånd annorledes än till gårdens behov över virke, som blivit utan styrelsens tillstånd avverkat, och är genom den avverkning skogens återväxt äventyrad, eller har markägare uraktlåtit lämna sådan förbindelse, som i 1 § 2 mom. andra stycket sägs, äge vad förut i detta moment är stadgat, motsvarande tillämpning.

9 §.

Kronobetjante så ock skogsvårdsstyrelsen och de till dess biträde anställde tjänstemän äga lika behörighet att åtala förseelser, varom i 8 § 1 mom. sägs, samt att med beslag belägga virke, som skall anses förbrutet.

Varder ej inom sextio dagar, från det beslag skedde, åtal i laga ordning anställt, vare beslaget förfallet.

Angående åtgärder till återväxtens betryggande varom i 8 § 2 mom. förmäles, tillkommer det skogsvårdsstyrelsen att föra talan.

11 §.

Böter, som enligt denna lag ådömas, ävensom genom försäljning av förbrutet virke uppkommen behållning och enligt 8 § utdömd ersättning för virke, som und-

gått beslag, fördelas lika mellan skogsvårdskassan och skogsaccisfonden i den kommun, där avverkningen ägt rum.

Försäljes i beslag taget virke, innan det dömts förbrutet, skall, till dess frågan därom blivit slutligen avgjord, försäljningssumman nedsättas i riksbanken på sätt särskilt är stadgat och vare om sådana medels insättning i riksbanken lag som i 160 § utsökningslagen sägs.

Motiv.

1 §.

De av skogsvårdsstyrelsen i Gottlands län andragna svårigheterna vid tillämpning av nuvarande Gotttlandslag skulle huvudsakligen bestå däri att en avverkning, som uppgåves ske för skogsmarks uppodling till trädgård, åker eller äng eller användande till byggnadstomt eller annat likartat ändamål, men som i verkligheten skedde i syfte att exploatera skogen, icke kunde förhindras samt att först vid framställning från markägaren eller avverkaren om rättighet att få använda vid dylik avverkning utvunnet virke för annat ändamål än gårdens behov skogsvårdsstyrelsen ägde föreskriva åtgärder till återväxtens betryggande. På så sätt kunde skogsvårdsstyrelsen icke ingripa förrän skadan vore skedd, och vore även de i lagen meddelade korrektiven mot ett obehörigt utnyttjande av för förenämnt ändamål medgiven fri avverkning icke ändamålsenliga och verkade i varje fall allt för sent. Skogsvårdsstyrelsen hade därför velat uttula såsom ett önskemål, att vid fall av ovannämnd art skogsvårdsstyrelsen måtte kunna, innan tillstånd medgäves, fordra säkerhet för att skogsmarken återförsattes i skogbärande skick, därest ej densamma inom viss tid toges i bruk för angivet ändamål.

För att kunna tillmötesgå denna skogsvårdsstyrelsens önskan har befunnits nödvändigt, för det första att uppdelas 1 § i tvenne moment för att skilja avverkningen för husbehov, vilken allt fortfarande synes böra vara helt fri. och avverkning för skogsmarks uppodling till trädgård, åker eller äng eller användande till byggnadstomt eller annat likartat ändamål, vilken lojalt bedriven ävenledes synes böra vara helt fri, och för det andra att beträffande sistnämnda slag av avverkning meddela sådan föreskrift, som i paragrafens 2 mom. andra stycket sägs, varigenom skogsvårdsstyrelsen beredes möjlighet att i tvivelaktiga fall genast vid avverkningens påbörjande kräva säkerhet för skogsmarkens återförsättning i skogbärande skick.

I övrigt har i paragrafen vidtagits den ändringen att ur paragrafen uteslutits bestämmelsen om att, då skogsvårdsstyrelsen meddelar tillstånd till avverkning, styrelsen äger föreskriva de åtgärder, som prövas erforderliga för återväxtens betryggande, vilken bestämmelse överflyttats till 4 §.

2 §.

I likhet med den ändring, som härutinnan vidtagits i 1 § har även här bestämmelserna om föreskrift angående åtgärder för återväxtens betryggande överflyttats till 4 §.

3 §.

Här tillagda bestämmelser avse att binda skyldigheten att ombesörja återväxt vid själva fastigheten.

4 §.

Det tillägg, som här blivit gjort till denna paragraf är förut behörigen motiverat under 1 och 2 §§.

5 och 6 §§.

Här föreslagna ändringar hava föranletts av domänstyrelsens förslag om inrättande av en skogsvårdsstyrelsernas överrevision.

8 §.

I 2 mom., andra stycket beredes skogsvårdsstyrelsen möjlighet att anlita domstols förfarande för det fall att vederbörande icke avlämnar sådan förbindelse, som omförmäles i 1 § 2 mom.

Beträffande såväl nyssnämnda skogsvårdsstyrelsen tillagda befogenhet som också berörda påföljd vid uraktlåtenhet att åtlyda bestämmelserna därom har domänstyrelsen den uppfattningen, att skogsvårdsstyrelsen med all önskvärd urskiljning kommer att i berört hänseende handhava lagens tillämpning. Då det endast gäller att förebygga ett illojalt utnyttjande av eljest fri avverkning för visst ändamål, och då det i de allra flesta fall torde röra sig om relativt små arealer, synes det domänstyrelsen fullt riktigt att lagen söker förebygga ett dylikt utnyttjande av medgiven frihet. Att för fall av tredska tillgripa avverkningsförbudet för att frampressa förbindelsen att återställa marken i skogbärande skick, har styrelsen icke ansett erforderligt med hänsyn till de allmänna principer, varpå Gottlandslagen är byggd.

9 och 11 §§.

Ändringarna i dessa paragrafer hava företagits för att bringa desamma i överensstämmelse med motsvarande föreskrifter i den allmänna skogsvårdslagen.

I anslutning till vad domänstyrelsen förut anfört anser sig styrelsen här böra hemställa, att de för enskildes skogar inom Gottlands län gällande bestämmelserna måtte, med av styrelsen nu föreslagna ändringar, fastställas att gälla även för enskildes skogar på Öland.

Lag angående skyddsskogar.

1 §.

För bibehållande av skogar, vilkas bestånd erfordras till skydd mot flygsandsfält och fjällgränsens nedgående, eller där på grund av skogsmarks belägenhet i havsbandet det kan befaras, att genom ovarsam avverkning skogens återväxt äventyras, må Konungen förordna att vederbörande rättsägare med avseende å disposi-

tionsrätten över skogen skola vara underkastade de inskränkningar, som i denna lag stadgas.

Förordnande, varom ovan sägs, må även meddelas av Kungl. Maj:ts befallningshavande att gälla intill dess Konungen i ärendet beslutit.

2 §.

Avverkningen för annat ändamål än fastighetens eller därmed sambrukad fastighets oundgängliga husbehov må bedrivas allenast efter utsyning och stämpling av vederbörande skogsstatstjänstemän.

3 §.

Skogsägare är berättigad att på en gång erhålla utsyning i så stor utsträckning, som med skogens återväxt och framtida bestånd är förenligt.

4 §.

Utsyning sökes före den 1 april hos vederbörande jägmästare, och åligger det denne att före den 1 påföljande oktober verkställa utsyningen och stämpla det utsynade virket. Tiden, då förrättningen beräknas skola äga rum, skall genom förrättningsmannens försorg meddelas sökanden genom rekommenderat brev, som skall med posten avsändas senast tjugu dagar före förrättningen.

Vid sådan förrättning skall sökanden utgöra nödig hantlangning.

5 §.

Anser förrättningsmannen nödigt, att vissa träd överhållas såsom fröträd eller att till skydd för återväxten avverkning till husbehov inom visst område tillsvidare ej må äga rum, skall föreskrift härom lämnas vid förrättningen. Fröträden skola genom förrättningsmannens försorg förses med tydliga märken och sådant område som ovan sagts å marken tydligt utmärkas. Utan vederbörande skogstjänstemans tillstånd må sedermera avverkning av fröträden eller skog inom dylikt område icke äga rum.

6 §.

Innan förrättningsmannen avreser från stället, skall han mot bevis utan lösen tillställa sökanden eller hans ombud protokoll över förrättningen. Detta skall innehålla uppgift på det utsynade virkesbeloppets storlek samt anvisning å de åtgärder för skogsvårdens befrämjande å utsyningsområdet, som må befinnas behöfliga, och den tid, inom vilken åtgärder av dylikt slag böra vara vidtagna. Har föreskrift lämnats om fröträds överhållande eller sådan inskränkning i rättigheten att avverka till husbehov som i 5 § sägs, skall utförlig uppgift lämnas beträffande fröträd, om deras antal och trakten för deras förekomst, samt ifråga om område, där avverkning till husbehov ej må under viss tid förekomma, om dess belägenhet och gränserna därför.

Protokollet skall förses med besvärshänvisning.

7 §.

Den som till annat ändamål än husbehov avverkar virke, vare pliktig att

ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som för utövande av kontroll över avverkningen meddelas av vederbörande skogstjänsteman.

8 §.

Ägare till mark, varå denna lag äger tillämpning, vare berättigad att efter domänstyrelsens beprövande och i mån av härför tillgängliga medel erhålla anslag till utförande av skogsvård- eller kulturåtgärder.

Vid beviljande av sådant anslag äger domänstyrelsen föreskriva villkor för dess åtnjutande såsom beträffande sättet för användning därav eller skyldighet att underhålla därmed bekostade arbeten.

9 §.

Den med skogstjänstemans beslut missnöjde må däröver föra klagan genom besvär hos vederbörande överjägmästare före klockan tolv å trettionde dagen från den dag klaganden erhöi del av beslutet.

Klagan över överjägmästarens beslut må föras genom besvär hos domänstyrelsen före klockan tolv å trettionde dagen från den dag klaganden erhöi del av samma beslut.

Den med domänstyrelsens beslut missnöjde må däröver hos Konungen föra klagan genom besvär, som skola ingivas till jordbruksdepartementet före klockan tolv å trettionde dagen från den dag klaganden erhöi del av samma beslut.

10 §.

Sker avverkning i strid mot de i denna lag meddelade föreskrifter, vare straffet böter från och med tjugufem till och med tvåtusen kronor, och skall det avverkade virket, där det ligger å skogen kvar eller, om det är bortfört, fortfarande är i avverkarens besittning, tagas i beslag och dömas förbrutet. Undgår dylikt virke beslag, är den, som låtit verkställa avverkningen, skyldig att utgiva ersättning med belopp, motsvarande värdet av samma virke.

Innefattar avverkning, varom här är fråga, förbrytelse emot allmänna strafflagen, skall vad förut i denna paragraf är stadgat ej vinna tillämpning; dock skall delägare i samfälld skog, som vid avverkning i strid med denna lag tillika missbrukat sin rätt i samfälligheten, hava förverkat vad å honom belöper av det avverkade virket, samt där hans andel i virket undgår beslag, därför utgiva ersättning efter ty här förut är sagt.

Förbrytelse mot 7 § straffas med böter från och med tio till och med ett-hundra kronor.

11 §.

Rätt att i beslag taga virke, som skall anses förbrutet, tillkomme allmän åklagare, samt den förvaltande och bevakande personalen vid skogsstaten, men rätt att utföra åtal äge endast allmänne åklagaren. Har någon av nämnda befattningshavare vid skogsstaten gjort beslag, skall han så snart ske kan och senast inom fjorton dagar göra anmälan därom hos allmänne åklagaren.

Varder ej inom sextio dagar från det beslaget skedde åtal i laga ordning anställt vare beslaget förfallet.

12 §.

Virke, som enligt denna lag dömes förbrutet, skall av åklagaren försäljas på offentlig auktion så kungjord, som om auktion å utmätt lös egendom är stadgat. Begär, innan frågan om virkes förverkande slutligen prövats, virkets ägare, att försäljning skall äga rum, eller finner, på anmälan av åklagare, överexekutor, att fara är för virkets förstörelse, eller att kostnaden för dess förvarande skulle bli större än skäligt är, förordne överexekutor, att virket skall säljas i den ordning nyss sagts; och skall i ty fall virkets ägare, där han är känd och inom riket boende, eller, där han bor utom riket, men inom riket har känt ombud, som äger att för honom mottaga stämning och avgiva svaromål, ombudet genom åklagarens försorg bevisligen underrättas om auktionen minst åtta dagar, innan den hålles. Anmälan av åklagare, varom här ovan sägs, skall vara åtföljd av fullständig, av två trovärdiga män styrkt förteckning, utvisande virkets mängd och beskaffenhet.

13 §.

Böter, som enligt denna lag ådömas, ävensom genom försäljning av förbrutet virke uppkommen behållning och enligt 10 § utdömd ersättning för virke, som undgått beslag, fördelas lika emellan skyddsskogsfonden i det län och skogsaccisfonden i den kommun, där avverkningen ägt rum.

Försäljes i beslag taget virke, innan det dömts förbrutet, skall, till dess frågan därom blivit slutligen avgjord, försäljningssumman nedsättas i riksbanken på sätt särskilt är stadgat; och skall om sådana medels insättning i bankinrättning gälla vad i 160 § utsökningslagen sägs.

14 §.

Saknas medel till fulla gäldandet av böter, vartill någon enligt denna lag fälles, skall förvandling ske enligt allmänna strafflagen.

15 §.

Där större inskränkning i ägarens rätt att bruka skogen än i 2 § sägs, finnes vara av nöden, förordnar Konungen efter föregången undersökning i varje särskilt fall om den inskränkning i förfoganderätten, som av omständigheterna påkallas. Vill ägare, hellre än att tåla föreskriven inskränkning, avstå marken, skall den av staten lösas; i ty fall skola de angående jords eller lägenhets avstående för allmänt behov giva föreskrifter äga motsvarande tillämpning.

16 §.

Beträffande de områden, därå jämlikt meddelade förordnanden lagen angående skyddsskogar den 24 juli 1903 hittills ägt tillämpning, skall så anses som hade förordnande enligt 1 § meddelats.

Denna lag träder i kraft den dock att de angående flygsandsfälten i Hallands län nu gällande bestämmelser skola lända till efterrättelse, till dess annorlunda varder av Konungen förordnat.

Allmän motivering.

I sitt över skogslagstiftningskommitténs betänkande avgivna yttrande har Kungl. Maj:ts befallningshavande i Norrbottens län uttalat, att skogshushållning inom stora delar av de områden. särskilt inom Jämtlands län, vilka förklarats såsom skyddsskogar, icke vore en ekonomisk hantering. Detta uttalande anser styrelsen i rätt stor utsträckning hava fog för sig.

Skogen inom dessa områden har nämligen en helt annan uppgift än inom andra orter, i det att den ej får utan vidare skördas, då den är mogen. Denna uppgift sträcker sig vida utöver att enbart vara en inkomstkälla för ägaren. Vidsträckta områden kräva skogens i viss mån orubbade fortbestånd för att en trädvegetation där över huvud skall kunna förekomma. Även med hänsyn till nederbördens fördelning och ytvattnets avrinning spela förekomsten av skyddsskogarna en betydande roll.

Det är emellertid ej blott den inskränkning i avverkningen av dessa skogar, vilken ägaren måste underkasta sig, som ger berättigande åt nyssnämnda uttalande att skogshushållning å skyddsskogarna icke vore en ekonomisk hantering utan också de svårigheter och kostnader, som äro förenade med att åstadkomma återväxt å dessa skogar.

Dessa svårigheter hava till stor del sin grund i de klimatiska förhållanden, vilka inom sagda trakter äro rådande, men härtill komma även inverkan av stormar och de nackdelar, som följa av en stundom grund och mager jordmån. Alla dessa omständigheter, vilka stundom var för sig kunna vara nog så hinderliga för skogens föryngring, föranleda, där de samverka, till en sådan behandling av skogen att för att rätt kunna taga hänsyn härtill erfordras en ingående kännedom om desamma. Det gäller alltså beträffande dessa skogars skötsel att hos dem, som omhänderhava densamma, skall finnas ej blott den teoretiska kunskap, som erfordras för att kunna rätt bedöma alla dessa biologiska faktorerers olika inverkan utan ock en från det praktiska livet vunnen erfarenhet om sättet att kunna neutralisera verkningarna av de svåra förhållandena.

Styrelsen har med det sagda i korthet velat framhålla, att en riklig behandling av skyddsskogarna är ett synnerligen svårlöst problem samt att missgrepp därvid kunna bliva ödesdigra. Det är därför av vikt att utsyningsförfarandet vid avverkningar i skyddsskogarna läggas i fullt kompetenta händer, och synes det styrelsen ofrånkomligt att endast avgångsexamen från skogsinstitutets högre kurs eller skogshög-kolans jägmästarekurs kan kvalificera för dylika arbeten, och att man icke kan eftergiva kravet att varje avverkning inom skyddsskogarna, som icke avser fastigheternas husbehov, skall föregås av stämpling av varje särskilt träd.

Emellertid kan det icke alltid vara tillfyllest att begränsa en skogsvård-lag av skyddsskogslagens karaktär till att gälla endast sådana skogar, som erfordras till skydd mot flygsandsfält och fjällgränsens nedgång, utan måste, såsom ock från en del håll gjorts gällande, krav framställas på en av staten kontrollerad avverkning å marker belägna i havsbandet med där förekommande särskilt exponerade lägen. Ehuru styrelsen är förvissad om att sådana områden icke förekomma i någon större omfattning, har styrelsen emellertid ansett sig böra för dylika områden föreslå enahanda bestämmelser som för skyddsskogarna.

Kommittén har ansett att jämväl skogar i exponerade lägen i allmänhet skulle inrymmas under samma bestämmelser som skyddsskogarna.

Domänstyrelsen finner emellertid det ej påkallat att gå så långt. Med den uppfattning styrelsen har om det verkliga behovet i förevarande avseende, och då det nu gäller en permanent lag, icke framtvingad av kristidsförhållandena, har styrelsen ansett, att endast beträffande skogar i själva havsbandet föreligger sådan risk vid fall av overksam avverkning, att densamma måste genom lagbestämmelser bortelimineras. Att såsom den provisoriska skogslagen av år 1920 medtaga hela kustområden, har styrelsen icke ansett erforderligt av den anledningen, att begreppet kustområde omsluter marker, å vilka det ingalunda kan såsom generell regel sägas att återväxtmöjligheterna direkt äro beroende av sättet för avverkningens utförande. I havsbandet däremot är det i allmänhet av särskild vikt, att avverkningarna utföras så, att den spirande återväxten beredes det skydd, som erfordras för att densamma skall kunna utväxa och utvecklas till gagnvirkesdimensioner. Å de marker styrelsen nu avser är det i regel ingen större svårighet att uppdraga plantor av våra allmänna barr- och lövträd inom de särskilda arternas växtzoner, utan de verkliga svårigheterna visa sig först då plantan vuxit över skyddet mot stormarne. Saknas detta redan från början deformeras den unga plantan och utväxer sällan till annat än vedvirkesdimensioner. I den mån detta skydd är kraftigare och förefinnes under en längre tid av plantans utveckling, ökas möjligheterna att erhålla värdefullare utbyte av den unga skogen.

Då 1903 års skyddsskogslag till sin egentliga innebörd varit en ren utsyningslag har styrelsen ansett lämpligt att nu föreslå dess komplettering med vissa i sådant hänseende från lappmarkslagen hämtade bestämmelser.

Någon särskild inskränkning i skogsägare enligt nu gällande skyddsskogslag tillkommande rätt till fri avverkning för husbehov har styrelsen icke ansett vara av behovet påkallad, då erfarenheten hittills givit vid handen att dylika avverkningar i regel icke få den omfattning, att de utöva någon menlig inverkan för den kvarstående eller närbelägna skogen.

Ej heller har styrelsen funnit nödvändigt att såsom kommittén föreslagit stadga kulturskyldighet.

Jämväl i denna skogslag böra enligt styrelsens mening bestämmelser angående skogsägares rätt till anslag ur skogsvårdskassan intagas. Skyddsskogarna äro nämligen i högre grad än andra skogar i behov av dylika anslag, enär föryngringsåtgärder här ställa sig betydligt kostsammare.

Då skyddsskogarnas bibehållande därjämte tjänar ett allmänt intresse, synas de även av sådan anledning berättigade att erhålla anslag ur skogsvårdskassan för nyssnämnda ändamål.

Speciell motivering.

1 §.

Här angivas de skogar, vilka på grund av sin belägenhet och övriga förhållanden böra falla under lagen ävensom hur förfaras skall, då dylika skogar skola förklaras vara skyddsskogar. Bestämmelserna härom ansluta sig så gott som helt till föreskrifterna i 1 § i lagen angående skyddsskogar den 24 juli 1903, men har

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 1 saml. 82 häft. (Nr 104.) 40

därutöver tillagts bestämmelser om att skogar belagna i havsbandet jämväl kunna förklaras skola behandlas på samma sätt som skyddsskogarna.

2 §.

I denna paragraf redogöres för arten av den inskränkning i dispositionsrätten över skogen som vederbörande rättsägare bliva underkastade och varom sagts uti 1 §.

3 §.

Här meddelade föreskrifter äro direkt hämtade från nu gällande skyddsskogslag.

4 §.

Bestämmelserna i denna paragraf, som avse att för vederbörande meddela, huru utsyning skall sökas och vad vederbörande förrättningsman har att iakttaga i fråga om tiden för utsyningens verkställande samt sökandens underrättande, äro hämtade från lappmarkslagen.

Sökandens skyldighet att utgöra nödig hantlangning har ansetts lämpligt att särskilt framhålla i detta sammanhang. I nuvarande skyddsskogslag saknas dylik föreskrift, vilket från skogsägarehåll vållat tvekan, huruvida sökanden eller staten skulle vidkännas denna kostnad. I anledning härav synes dylik föreskrift vara befogad.

5 §.

Även bestämmelserna i denna paragraf äro till stor del hämtade från lappmarkslagen, men har här med hänsyn till inom skyddsskogarna rådande förhållanden ansetts nödigt att intaga föreskrift om viss inskränkning uti markägaren eljest tillkommande rätt till fri husbehovsavverkning. Att fastighetsägarens intressen skulle bliva trädde för nära genom en dylik inskränkning i hans rättighet att var helst man finner för gott uttaga sitt husbehovsvirke synes icke behöva befaras, då i regel endast smärre områden torde komma att beröras härav.

6 §.

Bestämmelserna i denna paragraf ansluta sig i allt väsentligt till 9 § uti lappmarkslagen, endast kompletterade med hänsyn till den i 5 § meddelade föreskriften om att avverkning till husbehov kan å viss trakt tills vidare förbjudas.

7 §.

För utövande av behörig kontroll å avverkning för annat ändamål än husbehov erfordras här föreslagna bestämmelser, vilka ansluta sig till lappmarkslagens 11 §.

8 §.

I anslutning till sin därom vid skilda tillfällen uttalade åsikt att de skogar, från vilka skogsvårdsavgifter utgå, också böra erhålla andel i skogsvårdskassan, har styrelsen även i denna lag intagit i huvudsak samma bestämmelser, som styrelsen i detta avseende framlagt uti 8 § i sitt förslag till lag angående vård av enskildes skogar. Den ändring, som här vidtagits i andra stycket av paragrafen, har föranletts därav att skogsstatstjänstemännen hava att uppgöra förslag till de åtgärder,

för vilka anslag må kunna begäras och att domänstyrelsen ansetts böra besluta om anslagens tilldelande.

9 §.

I fråga om vädjorätt från den ena myndigheten till den andra har styrelsen upptagit lappmarkslagens bestämmelser om huru besvär i dylika fall skola anföras.

10, 11, 12, 13 och 14 §§.

Här avhandlade bestämmelser rörande ansvar för olovlig avverkning, överträdelse av föreskrift, som meddelas för kontroll å verkställd utsynning, samt åtals- och beslagsrätt ävensom hur förfaras skall med virke, som dömts förbrutet, och förvandling av böter, då medel saknas till deras fulla gäldande, äro hämtade från lappmarkslagen. Beträffande fördelning av böter m. m. har styrelsen i huvudsak följt den provisoriska skogslagen, men då skyddsskogarna enligt styrelsens förslag icke komma att stå under skogsvårdsstyrelsernas inseeende, synas de från dessa skogar inflytande skogsvårdsavgifterna böra för varje län, där skyddsskogar finnas, bilda en särskild fond, kallad skyddsskogsfonden och ställd under domänstyrelsens förvaltning, vilken fond bör erhålla den eljest till skogsvårds-kassan ingående andelen i böter m. m.

15 §.

Denna paragraf ersätter andra paragrafen uti nu gällande skyddsskogslag.

16 §.

Denna paragraf avser nu att föreslagna bestämmelser skola gälla för nuvarande skyddsskogar.

Domänstyrelsen har härmed genomgått de skilda skogslagar, vilka enligt styrelsens uppfattning böra antingen helt omarbetas eller kompletteras för att den enskilda skogsvårdens fordringar må anses kunna bliva tillgodosedda i fråga om föreskrifter beträffande själva skogshushållningen. I fråga om dessa lagars handhavande har styrelsen förut omnämnt skogsvårdsstyrelserna, men vill styrelsen nu övergå till att framlägga förslag till bestämmelser om dessa styrelser sammansättning och verksamhet.

Vid upprepade tillfällen har domänstyrelsen här förut framhållit, att skogsvårdsstyrelserna även med hänsyn till arten av det uppdrag, som hittills varit dem anförtrött, icke inom sig haft erforderlig sakkunskap representerad. Då med antagande av en ny lagstiftning för enskildes skogar skogsvårdsstyrelserna ställas inför nya och vidgade uppgifter, lär det vara ofrånkomligt att tillföra nämnda styrelser mera sakkunskap på det skogliga området. Detta synes domänstyrelsen bäst kunna ernås på så sätt, att skogsvårdsstyrelserna erhålla ytterligare tvenne medlemmar, av vilka en med skoglig bildning utses av Kungl. Maj:t och den andre, vilken skall hava avlagt fullständig avgångsexamen från skogsinstitutets högre kurs eller skogshögskolans jägmästarekurs, utses av de övriga fyra ledamöterna i skogsvårdsstyrelsen, och vilken tillika skall vara länsjägmästare. Beträffande ledamöternas mandattid och förfarandet i det fall att inom landstingsområde finnes mer än ett hushållnings-sällskap, torde nu gällande bestämmelser allt fortfarande böra komma till använd-

*Lag om
skogsvårds-
styrelser.*

ning. Suppleanter till lika antal med ledamöterna böra utses för samma tid och på enahanda sätt som dessa.

De i 3 § i nu gällande förordning angående skogsvårdsstyrelser intagna bestämmelserna angående skogsvårdsstyrelsens beslutsmässighet torde i huvudsak allt fortfarande böra gälla.

4 § innehåller i mom. a, b, c och d vissa bestämmelser om skogsvårdsstyrelsens uppgift. Dessa lära i någon mån behöva omarbetas för att bringas i överensstämmelse med vad domänstyrelsen i avsedda hänseenden föreslagit beträffande skogsvårdsstyrelsens skyldighet att meddela föreskrift om avverkningar m. m. dylikt.

De ytterligare bestämmelser, som angående skogsvårdsstyrelserna kunna erfordras, stå i direkt samband med det förhållande, i vilket dessa styrelser komma att ställas till dem överordnad myndighet.

I sådant avseende får styrelsen framhålla.

Det torde icke finnas någon med kännedom på området, som vill bestrida att skogsvårdsstyrelserna under sin mer än femtonåriga tillvaro åstadkommit mycket gott till den enskilda skogsvårdens fromma. och att dessa styrelser, oaktat de haft att tillämpa en helt ny och i flera avseenden rätt ofullständig lag, ändock kunnat i många avseenden uppnå goda resultat. Men huruvida denna framgång är att tillskriva skogsvårdsstyrelsernas organisation och det stora mått av självstyrelse, som tillerkänts dem, därom torde meningarna vara åtskilligt delade. Bristen på konsekvens i lagens tillämpning har vid jämförelse emellan de skilda skogsvårdsstyrelserna ofta nog varit ganska skarpt framträdande. Domänstyrelsen har här förut, särskilt då frågan om tillsättandet av en skogsvårdsinspektör inom jordbruksdepartementet varit under behandling, funnit sig föranlåten att referera de uttalanden, som i de i ärendet avgivna underdåniga yttrandena kommit till synes beträffande just skogsvårdsstyrelsernas olika tillvägagångssätt i fråga om handhavande och tillämpning av 1903 års skogsvårdslag. Styrelsen har härvid uttalat att man icke torde kunna avvisa kravet på en enhetlig ledning av skogsvårdsstyrelsernas arbeten samt en verklig och effektiv kontroll därav. Särskilt har styrelsen framhållit, att den enskilde borde beredas rättighet att från skogsvårdsstyrelsen få vädja till högre instans och där få sina intressen beaktade.

Domänstyrelsen är visserligen icke blind för de stora utvecklingsmöjligheter, som finnas på ett område, där ledningen tillerkänts ganska stort mått av självstyrelse, men kan å andra sidan icke heller finna, att en styrelse eller dess funktionärer skulle känna det såsom något för sig nedsättande eller såsom ett hinder i sitt arbete att detsamma ställdes under offentlig ledning och kontroll. Man må ock i detta sammanhang ej förglömma att de stora anslag, som årligen ställas till skogsvårdsstyrelsernas förfogande kunna anses såsom statsanslag, vadan även från det allmännas sida krav på offentlighet och offentlig kontroll över denna verksamhet må anses fullt berättigade.

Skogsägareförbundet har framlagt ett förslag till hur en överstyrelse för skogsvårdsstyrelserna borde organiseras och därvid ifrågasatt, att densamma skulle bestå av tre personer, av vilka ordföranden skulle besitta juridisk utbildning samt utses av Kungl. Maj:t. De båda övriga ledamöterna skulle vara skogligt bildade samt ävenledes utses av Kungl. Maj:t, den ene på förslag av landets skogsvårdsstyrelser på deras gemensamma treårsmöten samt den andre på förslag av representanter för skogsägarne i riket. Hos överstyrelsen skulle vara anställda skogligt

bildade inspektörer, vilka hade att i orterna granska skogsvårdsstyrelsernas verksamhet samt förbereda och för överstyrelsen föredraga de särskilda ärendena. Givetvis har skogsägareförbundet förut-att, att denna centralstyrelse också skulle hava ett organiserat kansli med den personal, som av omständigheterna påkallades.

Om man emellertid vill fasthålla vid kravet att den enskilde skall hava vädjorätt till en dylik överstyrelse, måste man också stadga skyldighet för skogsvårdsstyrelserna att meddela sina beslut skriftligen och att lämna besvärshänvisning.

Med den ökade arbetsuppgift, som skogsvårdsstyrelserna ovillkorligen skulle erhålla, huru än den blivande lagstiftningen för de enskilde skogarna slutligen kommer att te sig, torde det icke kunna undvikas att organisationen av en skogsvårdsstyrelserna överordnad myndighet i enlighet med skogsägareförbundets förslag snart kommer att erhålla karaktären av ett fullständigt organiserat ämbetsverk, helst som en sådan myndighet måste hava till uppgift att bland annat pröva och avgöra besvär över skogsvårdsstyrelsernas beslut samt utöva ledning och granskning av skogsvårdsstyrelsernas åtgöranden.

En utväg att åstadkomma system och konsekvens uti skogsvårdsstyrelsernas arbete och tillämpningen av skogslagarna vore ju, som från visst håll även från privata skogsägares sida framhållits, att inom domänstyrelsen tillskapa en särskild avdelning för vad som rör de enskilda skogarna och för desamma gällande lagstiftning. För sådant fall borde inom domänstyrelsen anställas ytterligare en överdirektör, vilken hade till uteslutande uppgift att besluta i frågor angående de enskilda skogarna. Givetvis erfordrades även att inom domänstyrelsen för ändamålet inrättades ytterligare en eller eventuellt flera byråer med tillhörande personal, men skulle väl en dylik utbyggnad på domänstyrelsen i varje fall föranleda mindre kostnader för det allmänna än om ett särskilt centralt ämbetsverk skulle tillskapas för de enskilda skogarnas skull.

Ett sådant arrangement skulle helt visst befordra ett samarbete uti orterna emellan skogsvårdsstyrelsernas och skogsstatens personal samt vara till fromma för skogsvården i allmänhet.

För att emellertid vid ett tillämpande av det framkomna förslaget att låta domänstyrelsen utgöra den skogsvårdsstyrelserna överordnade centrala myndigheten de enskilda skogsägarnas intressen skulle i största möjliga utsträckning bliva tillvaratagna, kunde det måhända befinnas lämpligt att ytterligare en domänfullmäktig tillsattes, vilken skulle hava att närvara vid och deltaga i alla beslut av mera principiell natur, som rörde de enskilda skogarna.

Skulle man åter se denna fråga uteslutande ur den synpunkten att domänstyrelsen är ett affärsdrivande verk, och att styrelsen av denna anledning icke bör betungas med administrativ verksamhet, som icke har något sammanhang med dess affärsrörelse, kunna givetvis starka skäl anföras emot förslaget, att domänstyrelsen skulle utgöra ifrågavarande högre instans. Domänstyrelsen finner sig därför böra tillstyrka inrättande av en skogsvårdsstyrelserna överordnad institution i viss anslutning till det av skogsägareförbundet framlagda förslaget. En sådan institution, förslagsvis benämnd skogsvårdsstyrelsernas överrevision, synes böra utgöras av tre medlemmar, av vilka två verkligt sakkunniga och såsom framstående skogsmän erkända personer utses av Kungl Maj:t, den ene såsom ordförande för en tid av sex år och den andra för tre år samt den tredje likaledes en erkänt framstående

skogsman — vilken ej får vara ledamot i någon skogsvårdsstyrelse — utses av skogsvårdsstyrelserna ävenledes för en tid av tre år. Ordföranden i denna överrevision skulle beständigt vara i tjänstgöring och åtnjuta så hög avlöning att för denna befattning det vore möjligt att vinna en verkligt duglig och för ändamålet fullt lämpligt person. De övriga tvenne ledamöterna, vilka jämte ordföranden skulle hava till uppgift att utöva inspektion och granskning av skogsvårdsstyrelsernas arbeten, skulle tillkallas, då så erfordrades, för fattande av vissa och mera viktiga beslut. Med biträde av juridiskt bildad sekreterare och erforderlig kanslipersonal skulle de löpande ärendena avgöras av ordföranden. Överrevisionen skulle såsom besvärinstans motsvara ett centralt ämbetsverk, och besvär över överrevisionens beslut skulle följaktligen anföras hos Kungl. Maj:t i vederbörande departement.

Domänstyrelsen har den uppfattningen att en på i huvudsak nu skisserat sätt anordnad skogsvårdsstyrelserna överordnad instans ej blott skulle fylla sin uppgift utan även emottagas med förståelse av nämnda styrelser. Överrevisionen skulle därjämte hava till uppgift att i olika avseenden leda skogsvårdsstyrelsernas verksamhet.

Domänstyrelsen har visserligen även haft under omprövning ett förslag, att tvenne revisorer skulle av Kungl. Maj:t förordnas med uppgift att granska såväl skogsvårdsstyrelsernas räkenskaper som också deras verksamhet i övrigt och därvid å ort och ställe inspektera av skogsvårdsstyrelserna företagna eller beslutade åtgärder. Då styrelsen förut uttalat att enligt styrelsens förmenande det vore dels oundgängligen nödvändigt att besvärsmått funnes över skogsvårdsstyrelsernas beslut dels mindre lämpligt att länsstyrelserna utgjorde den instans, där besvär av nyssnämmt slag finge anföras, bleve det vid tillämpning av förslaget att tillsätta tvenne sådana revisorer följden att besvär över skogsvårdsstyrelsernas beslut måste anföras i vederbörande departement. Härigenom skulle visserligen alla mål, sedan revisorerna blivit i de skilda ärendena hörda, bliva avgjorda omedelbart i högsta instans, men skulle ett dylikt tillvägagående medföra att en mängd obetydliga ärenden, vilka bort kunna avgöras av lägre instans, komme att dragas inför Kungl. Maj:t, varigenom vederbörande departements arbete i hög grad skulle komma att tyngas.

*Förordning
angående
skogsvårds-
avgift.*

Såsom den sista i raden av de lagar och författningar, vilka för vinnande av en ändamålsenlig vård å de enskilda skogarna borde omarbetas eller kompletteras återstår nådiga förordningen den 11 oktober 1912 om skogsvårdsavgift. För dess innehåll har styrelsen tidigare redogjort ävensom för de uttalanden, som inom riksdagen förekommo, då förslag till sagda förordning behandlades. De principer, varpå denna förordning uppbyggts eller att dels skogsvården i allmänhet vore i behov av understöd, dels att de skogsvårdsavgifter, som pålades det avverkade virket, borde komma de marker till godo, varifrån detta virke avverkats, synas domänstyrelsen allt fortfarande i stort sett äga giltighet. Emellertid hava förhållandena sedan år 1912, då skogsbruket inom större delen av landet såväl det enskilda som statens beskattades i form av skogsvårdsavgifter, undergått vissa förändringar. Virkespriserna hava stegrats och kommunikationerna förbättrats, varigenom skogstillgångar, som förr varit värdelösa eller haft ringa värde, nu erhållit helt annan betydelse för trävaruindustrien. Vidare har genom den ändrade skattelagstiftningen statens skogar numera bragts i full paritet i detta hänseende med de enskilda. Allt detta gör att, även om man anser att nyssnämnda principer i huvud-

sak allt fortfarande äga giltighet. förutsättningarna för deras tillämpning å olika slag av skogar nu te sig helt annorlunda än år 1912. I stort sett torde man kunna påstå, att skogar, för vilka hushållningsplaner kunna med fördel upprättas, äro av den storlek och beskaffenhet, att skogsbruket å desamma kan bära sina omkostnader, varför desamma i allmänhet icke äro i behov av understöd. Under sådana förhållanden synas skogar av detta slag icke heller böra erlägga skogsvårdsavgift. Till denna kategori av skogar böra hänföras dels de allmänna skogar, från vilka avkastningen tillföres statens domäners fond, kyrkofonden eller andra ecklesiastiska fonder, dels övriga statens skogar, dels skogar, vilka enligt styrelsens här förut framlagda förslag skulle lyda under lag angående vård av kommuners m. fl. skogar, dels ock häradsallmänningarna. Jämväl de skogar, som äro underkastade utsynings-tvång och för vilka till statsverket erläggas gottgörelse för virkets utsynande, synas allt fortfarande böra vara befriade från erläggande av skogsvårdsavgift. Domänstyrelsen vill endast i förbigående erinra om, att styrelsen förut tillstyrkt skogslagstiftningskommitténs förslag att de emellan Västerbottens och Kopparbergs län belägna skogarna under utsynings-tvång, vilka för närvarande erlägga både utsyningsavgift och skogsvårdsavgift, skulle befrias från den sistnämnda. Skälen varför denna kategori av skogar, varå dispositionen är inskränkt, skulle befrias från erläggande av skogsvårdsavgift, hava närmare utvecklats vid antagande av nu gällande förordning angående denna avgift och torde allt fortfarande få anses äga giltighet.

De skogar, som alltså enligt styrelsens uppfattning böra erlägga skogsvårdsavgift, äro dels de, varå lagen angående vård av enskildas skogar enligt styrelsens förslag skulle äga tillämpning, dels skogar på Gottland och Öland, dels slutligen skogar, som falla under skyddsskogslagens bestämmelser.

Därest nu detta styrelsens förslag skulle godtagas och jämväl vad styrelsen här förut i lag angående skyddsskogar föreslagit beträffande anvisande av anslag till skogsvårdsåtgärder, läser det i en blivande förordning angående skogsvårdsavgift erfordras bestämmelser om dels att, där fastighet delvis faller inom skyddsskogsområde och i övrigt är underkastad bestämmelserna i lag angående vård av enskildes skogar, skogsvårdsavgift skall debiteras särskilt för dessa skilda delar av fastigheten, dels att från skyddsskogsområde härflytande skogsvårdsavgifter skola ställas till domänstyrelsens förfogande.

Härmed har styrelsen visserligen föreslagit högst väsentliga förändringar att nu gällande förordning angående skogsvårdsavgift ej minst i det hänseendet, att de årligen inflytande afgifterna torde komma att avsevärt minskas till sitt totalbelopp, särskilt därigenom att skogsvårdsavgift icke skulle utgå för virke, som avverkats å statens m. fl. allmänna skogar. Domänstyrelsen är emellertid icke övertygad om att fullt så rikliga anslag till den enskilda skogsvården å skogar, vilka stå under skogsvårdsstyrelsernas uppsikt, äro behöfliga, som de nu utgående. Om det nämligen förhåller sig så som överjägmästaren i västra distriktet meddelat, att skogsvårdsstyrelserna kunnat anhopa fonder eller reserver av skogsvårdsavgifter till ett sammanlagt belopp av mer än 3,000,000 kronor, är det tydligt att allt för stora belopp ställts till deras förfogande. I varje fall synes det domänstyrelsen icke vara farligt att slå in på nu föreslagen väg, ty skulle på så sätt erhållna skogsvårdsavgifter icke räcka till för den enskilda skogsvårdens understödande, återstår ju alltid att anvisa statsanslag härtill såsom för närvarande tillgår i viss omfattning.

Ett sådant förfaringssätt synes för övrigt vara mera rättvist än att såsom nu dels betunga en gren av statens affärsverksamhet med att ensam utbetala ett sådant statsbidrag utan att på något sätt gottskrivas härför, dels pålägga vissa kategorier skogar en beskattning, varav endast andra men icke de själva hava någon nytta. Skogsvårdsavgifterna erläggas visserligen genom trävaruindustrien, men betalas ytterst och i sista hand av ägaren till råvaran, vadan de innerst äro en beskattning av skogsbruket.

Härmed har styrelsen också avgivit utlåtande över dels häradsallmänningsförbundets framställning om att häradsallmänningarna skulle vara befriade från erläggande av skogsvårdsavgift, dels ock i fråga om skogsvårdsstyrelsemötets förvaltningsutskotts framställning av den 22 januari 1921 därom, att skogsvårdsavgift jämväl skulle utgå för virke, som avverkas inom område för städer, som icke tillhöra landstingsområde, och tillstyrkt den förra, men avstyrkt den senare i vad avser en blivande lagstiftning härom. Intill dess en sådan lagstiftning kommer till stånd torde av rent praktiska skäl någon ändring i nu gällande bestämmelser i berörda hänseende icke böra äga rum.

Vidare får styrelsen beträffande Tegeforsverkens m. fl. förut omnämnda underdåniga framställning därom att skyddsskogarna i Jämtlands län måtte bliva delaktiga i skogsvårdskassan samt att de skogsvårdsavgifter, vilka från och med ingången av år 1914 utgått för virke från sagda skogar, måtte redovisas särskilt för att komma sagda skogar till godo såsom en skyddsskogsfond, i underdånighet erinra om riksdagens till Eders Kungl. Maj:t den 9 april 1921 avlätna skrivelse i anledning av väckt motion angående fondering av de från skyddsskogarna i Jämtlands län inflytande skogsvårdsavgifterna, över vilken skrivelse domänstyrelsen den 20 maj 1921 avgivit underdånigt utlåtande.

Till sist får domänstyrelsen ifråga om senast i detta sammanhang erhållna nådiga remiss av den 21 april 1911 angående länsskogvaktareförbundets underdåniga framställning den 27 februari samma år i underdånighet framhålla att styrelsen beaktat förbundets anmärkning beträffande användande av ordet skogsbetjänt samt att styrelsen icke har något emot att i ett blivande lagförslag benämningarna länssjögästare och länsskogvaktare komma till användning.

Samtliga till ärendet hörande handlingar får styrelsen härmed överlämna.

I ärendets handläggning hava deltagit överdirektören, byråcheferna Giöbel, Hermelin, Cassel, föredragande, och Johanson samt t. f. byråcheferna Maass och Aminoff ävensom domänfiskalen, varjämte de båda domänfullmäktige deltagit i fråga om principbehandlingen.

Stockholm den 6 juni 1921.

Underdånigst:
KARL FREDENBERG.

S. Ehrenborg.

Kort sammanfattning av det huvudsakliga i domänstyrelsens underdåniga utlåtande över skogslagstiftningskommitténs betänkande den 9 december 1918.

Den kritik styrelsen ansett sig böra framställa mot betänkandet har styrelsen sammanfattat sålunda:

att intet av de framlagda lagförslagen med undantag för Lag om ändrad lydelse av 5 § i lagen den 14 juni 1907 om servitut anses kunna förordas ens i huvudsakliga delar till antagande;

att skyddsskogslagens bestämmelser icke böra inarbetas uti i den allmänna skogsvårdslagen;

att skogar inom Gottlands län och på Öland böra likställas;

att skogsvårdsstyrelserna icke böra betungas med handhavandet av lagar vare sig beträffande skyddsskogarna eller de enskildes skogar, å vilka hushållningen bör regleras genom behörigen fastställda skogshushållningsplaner;

att skogsvårdsstyrelserna böra tillföras mera sakkunskap, samt att en skogsvårdsstyrelserna överordnad institution bör tillskapas, till vilken allmänheten må äga vädjorätt i fråga om av skogsvårdsstyrelsen meddelade beslut, och vilken institution bör utrustas med befogenhet att ej minst vid utövande av sitt uppdrag att pröva skogsvårdsstyrelsens beslut och åtgärder utöva inspektion över samma styrelsens verksamhet;

att någon lagstiftning angående åtgärder till förekommande och hämmande av insektshärjningar å skogar icke är av behovet påkallat;

att ändrad lagstiftning i fråga om ägors fredande emot skada av hemdjur samt om stängselskyldighet icke bör ifrågakomma i anledning av härom nu väckta förslag och på grund av den utredning, som hittills förebragts; samt

att någon ändrad lydelse av vissa stadganden i vattenlagen till förekommande eller hävande av försumpning å skogsmark icke bör ifrågakomma, förrän hithörande spörsmål blivit fullständigt utredda.

De förslag till lagstiftning beträffande de enskilda skogarna som styrelsen ansett vara av behovet påkallade och funnit mer eller mindre föranledda av de yttranden, som avgivits över betänkandet, har styrelsen funnit kunna inrymmas uti:

1:o) Lag angående vård om enskildes skogar.

2:o) Lag angående vård av kommunskogar, besparingsskogar, sockenallmänningsskogar samt vissa stiftelsers, sällskaps och föreningars skogar.

2:o) Lag angående häradsallmänningar.

4:o) Lag angående vård av enskildes skogar inom Gottlands län.

5:o) Lag angående skyddsskogar.

6:o) Lag angående skogsvårdsstyrelser och

7:o) Förordning angående skogsvårdsavgifter.

Till de här ovan under 1, 4 och 5 angivna lagarna har styrelsen utarbetat fullständig lagtext med motiv, men däremot beträffande övriga lagar endast angivit de riktlinjer, efter vilka desamma borde utarbetas.

Därjämte har styrelsen uttalat sig för en lagstiftning för sådana skogar, vilka på ägarens yrkande ställdes under offentlig kontroll, i anslutning till styrelsens förslag härom i sitt underdåniga utlåtande den 25 februari 1919 angående motionen nr 286 i riksdagens 2:dra kammare.

Domänstyrelsens förslag till *lag angående vård av enskildes skogar* är i väsentliga delar utbyggt på nu gällande lag angående vård av enskildes skogar den 24 juli 1903, men har kompletterats med:

bestämmelser om sättet för viss avverkning i annan skog än ungskog;
den provisoriska skogslagens av år 1920 bestämmelser angående avverkning i ungskog;

förbud mot vanskötsel av skogsmark;

föreskrifter om skyldighet att vidtaga åtgärder för betryggande av återväxt dels efter viss avverkning, dels efter förutgången vanskötsel av skogsmark, dels för de fall att skogsmark, som uppgivits avverkas för annat ändamål än skogsbruk, icke för detta tagits i bruk inom viss tid, dels ock efter inträffad skadegörelse å skog; samt

skyldighet att vårda plantskog.

Skyldigheten att vidtaga åtgärder för betryggande av återväxt har helt lagts på markägaren och bundits vid fastigheten.

Skogsvårdsstyrelsen, som har lagens handhavande sig anförtrodd, har utrustats med samma medel och befogenhet som i 1903 års allmänna skogsvårdslag för att kunna dels rättande ingripa uti en oriktig eller lagstridig avverkning dels tillse att markägaren fullgör honom åliggande reproduktionsskyldighet.

Till skillnad från 1903 års lag angående vård av enskildes skogar har domänstyrelsen ansett sig böra i sitt lagförslag intaga straffbestämmelser för lagstridig avverkning.

Ovannämnda bestämmelser om sättet för viss avverkning i annan skog än ungskog hava till uppgift att gagna föryngringen. De avse nämligen endast sådana fall, då vid avverkning ett så hårt ingrepp göres uti trädsmåhållena i skogen, d. v. s. gruppen eller beståndet, att dessas utveckling eller fortbestånd omöjliggöres. Har nämligen en så kraftig avverkning företagits, måste steget tagas fullt ut och åtgärder vidtagas för erhållande av ny skog. Det är då en första plikt hos skogsvårdaren att leda denna avverkning så, att föryngringens intressen verkligen främjas och sker detta endast genom att avverkningen utföres såsom en regelrätt föryngringshuggning, vare sig detta nu sker genom kalavverkning å större eller mindre ytor eller ställande av fröträd eller ock enligt principerna för en rationell blädning. Genom dessa föreskrifter göres emellertid ingen inskränkning i allmänhet uti avverkningens storlek, ej heller befattar lagen sig med avverkningar, vilka icke så hårt ingripa i gruppernas eller beståndenas slutenhet att densamma häves, d. v. s. rensnings- och beredningshuggningar samt skördande av enstaka träd såsom överståndare i ungskog och dylikt.

I fråga om ungskogsskyddet har styrelsen helt upptagit den provisoriska skogslagens bestämmelser nämligen, att avverkning av ungskog ej må ske annorledes än genom för beståndets utveckling ändamålsenlig gallring.

Förbudet mot vanskötsel av skogsmark avser ett förhinderande av att skogsmarken genom ägarens försumlighet försättes ur produktivt skick. Där sådan uppenbar vanskötsel av skogsmark förekommit, kan ägaren åläggas vidtaga åtgärder för markens försättning i skogsproduktivt skick.

Till skillnad mot 1903 års allmänna skogsvårdslag har i domänstyrelsens förslag den försumpade skogsmarken icke undantagits från lagens bestämmelser i vidare mån än att föreskrifterna om sättet för viss avverkning i annan skog än ungskog icke äga tillämpning å försumpad skogsmark.

Lagen skall icke äga tillämpning i avseende på:

1) skogar belägna inom Gottlands, Västerbottens eller Norrbottens län samt Öland;

2) sådana söder om Västerbottens län belägna skogar, som äro underkastade bestämmelserna i förordningen den 18 juni 1915 angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker m. fl. områden;

3) skogar, varå lagen angående vård av kommunskogar, besparingsskogar, sockenallmänningsskogar samt vissa stiftelsers, sällskaps och föreningars skogar äger tillämpning;

4) skogar, vilkas bestånd erfordras till skydd mot flygsandsfält eller fjällgränsens nedgående, sedan sådant förordnande i fråga om avverkning å desamma meddelats som i 1 § av lagen angående skyddsskogar sägs; samt

5) enskildes flygsandsfält i Hallands län.

*Lag angående vård av kommunskogar, besparingsskogar, sockenallmännings-
skogar samt vissa stiftelsers, sällskaps och föreningars skogar.* Denna lag avser sådana skogar, vilkas bestånd och framtida jämna avkastning äro av intresse för det allmänna. Domänstyrelsen har under lagen fört i huvudsak samma kategorier skogar som skogslagstiftningskommittén i sitt förslag till lag angående vård av kommunskogar m. fl., med undantag för dels skogar, som äro anslutna till skogssällskapet, dels sådana skogar, vilka av ovan nämnd anledning skulle hava fallit under lagen, men för vilka på grund av deras omfattning eller övriga härpå inverkan omständigheter skogshushållningsplaner icke med fördel anses kunna tillämpas. Därjämte har styrelsen, som av rubriken framgår, under lagen fört besparingsskogarna uti Kopparbergs och Gävleborgs län. För nu ifrågavarande skogar skola enligt förordnande av domänstyrelsen upprättas hushållningsplaner, vilka av styrelsen fastställas. Vid upprättande av dessa hushållningsplaner bör, där icke särskilda förhållanden annat påkalla, såsom allmänt mål eftersträvas den högsta möjliga avkastning, som kan erhållas med skälig förräntning av det i hushållningen bundna kapitalet. Sedan dylik hushållningsplan fastställts, skola dessa skogar förvaltas och skötas antingen av särskilt anställd skogsförvaltare med samma kompetens, som erfordras för vinnande av anställning som jägmästare vid skogsstaten, eller ock av vederbörande skogsstatstjänsteman. Såsom förebild för en sådan lag har styrelsen förordat i huvudsakliga delar nu gällande nådiga förordning den 24 juli 1903 angående förvaltningen av städernas skogar.

Lag angående häradsallmänningarna. Beträffande dessa skogar har styrelsen, utan att vilja närmare ingå på spørsmålet vem som är rätter ägare till desamma, efter någon tvekan beslutat föreslå att desamma skulle få förvaltas och skötas av delägarna i viss anslutning till bestämmelserna härom i det förslag till förordning för häradsallmänningarna, vilket av särskilda kommitterade utarbetats på allmäningsdelägarnas föranstaltande. Emellertid har styrelsen, som i flera viktiga punkter beträffande skogshushållningen icke kunnat ansluta sig till nämnda förslag till förordning för häradsallmänningarna, uttalat att i en lag angående dessa skogar borde intagas tydliga föreskrifter om, enligt vilka grunder skogsskötseln borde å desamma bedrivas, och har styrelsen därvid förordat samma principer, som här ovan föreslagits beträffande kommunskogar m. fl. Därjämte har styrelsen ansett, att den av häradsallmänningskommitternde föreslagna kommissionen vore överflödig, samt slutligen föreslagit en väsentligen förändrad sammansättning av den ifrågasatta över-

styrelsen i avsikt att bereda det allmänna möjlighet till fullt effektiv kontroll över allmänningarnas skötsel.

Lag angående vård av enskildes skogar inom Gottlands län innehåller förslag till ändrad lydelse av vissa paragrafer av nu gällande Gottlandslag. Avsikten härmed är att bereda skogsvårdsstyrelsen möjlighet att förhindra de menliga följderna av en avverkning, vilken uppgivits bedrivas för skogsmarks uppodling till åker eller äng, användande till byggnadstomt eller dylikt, men som i själva verket företagits i avsikt att exploatera skogen.

Lag angående skyddsskogar. Domänstyrelsens nu framlagda förslag innehåller inga andra grundväsentliga ändringar i nu gällande skyddsskogslag än att under lagen jämväl inbegripits skogar i havsbandet. Domänstyrelsen har sålunda ej ansett sig böra i likhet med kommittén för skogar i exponerat läge föreslå bestämmelser i huvudsaklig överensstämmelse med skyddsskogslagens. För övrigt avser lagförslaget att meddela sådana föreskrifter beträffande lagens tillämpning och handhavande, vilka saknas i nu gällande skyddsskogslag, och vilka befunnits vara av behovet påkallade. Domänstyrelsen har härvid sökt i tillämpliga delar begagna sig av dels nådiga förordningen den 18 juni 1915 angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker m. fl. områden dels 1920 års provisoriska skogslag.

Lag angående skogsvårdsstyrelser. Beträffande själva skogsvårdsstyrelserna har domänstyrelsen ansett att, sedan i desamma insatts ytterligare tvenne ledamöter med skoglig bildning, nu gällande förordning angående skogsvårdsstyrelser i sina huvuddrag allt fortfarande skulle kunna tillämpas. Emellertid har domänstyrelsen, på grund av vad härom under en följd av år framhållits såsom nödvändigt, ansett sig böra föreslå inrättande av en skogsvårdsstyrelserna överordnad instans benämnd skogsvårdsstyrelsernas överrevision samt framlagt förslag till organisation av denna.

Förordning angående skogsvårdsavgifter. Här har domänstyrelsen föreslagit rätt så genomgripande förändringar uti nuvarande bestämmelser på området. Grundtanken i domänstyrelsens förslag är den, att skogar, för vilka hushållningsplan anses kunna och böra tillämpas, i allmänhet icke äro i behov av understöd från det allmännas sida för sin skogsvård, och att de för den skull ej heller böra erlägga skogsvårdsavgifter. Sådan avgift skall erläggas endast av skogar fallande under dels lag angående vård av enskildes skogar dels lag angående skyddsskogar dels skogar inom Gottlands län och på Öland. De inflytande skogsvårdsavgifterna skola ställas till vederbörande skogsvårdsstyrelserns förfogande i huvudsak enligt nu gällande bestämmelser, dock med undantag för skogsvårdsavgifterna från skyddsskogarna, vilka skola bilda en skyddsskogsfond, varur anslag av domänstyrelsen anvisas till skogsvårdsåtgärder på skyddsskogarna.

Stockholm den 6 juni 1921.

KARL FREDENBERG.

S. Ekrenborg.

Bil. D.

Stockholms län: Med hänsyn till en del av länets belägenhet i havsbandet och dess fördelning å större eller mindre öar såväl i saltsjön som i Mälaren skulle för följande områden den föreslagna lagändringen vara av största vikt, nämligen: av *Frösäkers härad* ett område, begränsat av Uppsala läns gräns, Södra Åsjön, Bruksdammen, Forsmarksån ned till Kallrigafjärden, från sydöstra delen av Kallrigafjärden mot Strömsjön, Snäcksjön och Granfjärden, härifrån med fastlandet såsom gräns ned mot Edeboviken; av *Väddö och Häverö skeppslag* Singö socken samt av Väddö socken området öster om Väddö kanal; av *Bro och Vätö skeppslag* områdena öster om Björköfjärden och Vätösundet; av *Frötuna och Länna skeppslag* Rådmansö och Blidö socknar jämte samtliga öar; av *Åkers skeppslag*: Ljusterö socken och samtliga öar inom Öster-Åkers socken; hela *Värmdö skeppslag*; av *Sotholms härad*: Tyresö, Dalarö, Ornö och Nämndö socknar; Galön m. fl. öar inom Österhanninge socken, Muskö och Utö socknar; av Ösmo socken områdena öster om stora landsvägen från Hammersta förbi Ösmo och Valsjö till Tottnäs; Torö socken; av Sorunda socken området väster om Fällnäsviden och landsvägen från Fällnäs till Fituna mot Grödinge sockengräns; av *Svartlösa härad*: ett område inom Grödinge socken omkring Kaggefjärden, begränsat av Sotholms häradsgräns, landsvägen ned mot Eldtomta och Viad samt hela det s. k. Näslandet mot Södermanlands länsgräns; av *Färentuna härad*: Adelsö, Munsö, Färentuna och Hillersjö socknar. — Sammanlagda arealen av dessa områden beräknades till c:a 100,000 hektar.

Uppsala län: Såsom områden med angivna återväxtsvårigheter måste räknas dels ett bälte utmed kusten, uppskattat till omkring 8,000 hektar, dels ock största delen av skogsmarken i södra delen av länet, där den starka lerhalten i marken i hög grad försvårade skogsåterväxten till följd därav att efter för stark avverkning en synnerligen kraftig gräsväxt infunne sig, vilken förkvävde de späda skogsplantorna, varjämte genom kultur uppkomna plantor lede mycket av uppfrysning. — Sistberörda skogsmarker beräknades till 62,000 hektar.

Södermanlands län: Av utverkade avverkningsförbud kunde endast tvenne hänföras till sådana, som vore i fråga. Det ena gällde ett skogsområde om c:a 190 hektar, beläget inom Aspö socken, Selebo härad, på en i Mälaren utskjutande högländ och bergbunden halvö, det andra ett hemman med 35 hektars utmark, mycket högländ och bergbunden, inom Husby-Rekarne socken, Öster-Rekarne härad.

Östergötlands län: Inga sådana konkreta fall kunde uppgivas.

Jönköpings län: Länet vore rikt på områden, där genom oförsiktig avverkning återväxten kunde för alltid äventyras. Sådana voro: I bergshöjder a) enbart på grund av det exponerade läget utan sådan jordmån eller mark av beskaffenhet att hinder därigenom uppstode för återväxten, b) med mycket grund jordmån, där urberget flerstädes ginge i dagen; II i hög grad sten- och bergbunden mark; III momark utan i övrigt särskilt exponerat läge; IV momark med exponerat läge. De under I och II upptagna fallen återfunnes huvudsakligen i länets nordöstra och sydöstra delar: i Vista, Norra Vedbo, norra delen av Tveta samt östra och sydöstra delarna av Östra härad. Som exempel anfördes, å Ia Ekeberg i Vireda socken och Björnaberget i Grenna socken, å Ib Nynäs i Haurida socken, Rupphult i Vireda socken, Ekholmen i Stenberga socken och Åmjölkesbo i Ökna socken, å II Spinkarp i Linderås, Tjusthult och Åmjölkesbo i Ökna socken. Kategorien III återfunnes i mellersta och sydvästra delarna av länet: i Östbo, Västbo samt delar av Mo härad, till huvudsaklig del i Lagans och Nissans ådalar, särskilt i den förra. Det IV fallet omfattade till huvudsaklig del de områden, som låge kring de stora mossarna: Store mosse i Åkers, Kävsjö, Värnamo, Kärda och Kulltorps socknar; Fly mosse, som egentligen utgjorde en fortsättning av den förra, i Kulltorps, Forsgheda, Bredaryds och Torskinge socknar; Ysnö mosse i Refteleds socken; Risa mosse i Refteleds och Villstads socknar; Rasta mosse i Refteleds, Villstads, Båraryds och Våthults socknar samt Stormossen i Anderstorps, Båraryds och Kållaryds socknar.

Kalmar läns norra landstingsområde: I den Östra Eds, Loftahammars, Vestrums och Misterhults socknar tillhörande, vidsträckta skärgården funnes ett flertal öar och holmar ävensom långt utskjutande uddar av fastlandet, som vore så bergbundna och hade för havsvindar så exponerat läge, att om skogen därå allt för hårt uthögges, återväxten skulle bli i hög grad försvårad.

Kalmar läns södra landstingsområde: Fall av ifrågakommen beskaffenhet förekomme endast å tvenne i havsbandet liggande öar: Vällögruppen, om 538 hektar, och Runnö, om 578 hektar, samt på fastlandet å kuststräckan mellan Oskarshamn och landstingsområdets gräns i norr å hemmanet Saltviks och delar av Virqvarns skogar, 1,000 hektar, eller tillhoppa 2,116 hektar.

Blekinge län: Några avsevärda arealer sådan skogsmark förefunnes ej inom länet.

Hallands län: En ovarsam hantering av kulturskogarna å flygsandsfälten och ljungryorna innebure en allvarlig fara icke blott för närgränsande skogsbestånd utan även för avlägsnare trakter.

Göteborgs och Bohus län: Av antydd beskaffenhet vore i stort sett skogsmarken i länets norra del och västra hälft, eller inom Vätte, Tanums, Bullarens Kville, Sotenäs, Stångenäs, Lane, Västra och Östra Orusts, Tjörns, Inlands Nordre och Inlands Södre, Västra och Östra Hising samt Askims härader.

Älvsborgs län: Sådana konkreta fall, som avsåges, förefunnes icke inom länet.

Skaraborgs län: Sådana trakter vore 1) delar av Hökensås, c:a 10,000 hektar, och 2) delar av Ase och Kållands härader, c:a 2,000 hektar, eller tillsammans c:a

12,000 hektar, utgörande 3.5 procent av all i enskild ägo varande skogsmark inom länet.

Örebro län: Inom länet saknades skogsmarker med exponerat läge högt uppe på berg eller långt ute i havsbandet, men även å större kalavverkningsområden i sammanhängande trakter eller invid stora myrar, sjöar eller inägor lade det exponerade läget hinder i vägen för återväxten, som därjämte i hög grad försvårades genom svårigheten att få dylika marker avröjda och skogsodlade, innan försumpning och skogsogräs så tilltagit, att de förkvävde de uppväxande plantorna.

Kopparbergs län: I fortsättning från skyddsskogsområdets södra gräns i Lima socken utgjordes terrängen utefter gränsen mot Värmland ned mot Uvån av en av stora myrkölar avbruten 4 mil lång bergskedja, vilken vid Petsjöberget och Lissskogsåsen nådde en höjd av omkring 600 meter över havet. Likaså bildade terrängen från Mörråsen å Slättbergs utskog inom Orsa socken, över Tondoraberget (c:a 600 meter över havet) Lovarberget i närheten av Vallsjö anhalt å Orsa—Härjedalens järnväg (525 meter över havet) och västerut mot skyddsskogsgränsen i Våmhus socken en av Griffelåns, Emåns och Unåns dalgångar genomskuren höjdplatå, som vid Örakärnberget nådde en höjd av över 700 meter över havet; dessa höjdlägen voro c:a 3 mil i öster och väster. Nämda områden utgjorde de största av antydd beskaffenhet, dessutom funnes andra, såsom Middagsberget å Vångsgärde utskog inom Orsa socken, Hykieberget å Näsets hemskog i Älvdalens socken, Skallberget, Bjäsmuckelberg, Lybergsnupen, Stupberget och Röfjället inom Malungs socken.

Jämtlands län: Förutom de c:a 1,100,000 hektar skogar, som blivit hänförliga till skyddsskogar, förekomme särskilt i norra, västra och södra delarna av Jämtland samt i hela Härjedalen milsvida bergåsar och höjdsträckningar, belägna på mer än 400 meters höjd över havet, vilka i fråga om såväl typ som föryngringsförhållanden vore fullt jämförliga med skyddsskogarna. Endast inom Härjedalen beräknades c:a 60 kv.-mil av skogsmarken nedanför skyddsskogsgränsen ligga i detta höjdläge. Inom Rätans, Klövsjö, Åsarne, Bergs, Myssjö och Ovikens socknar torde den areal, som vore belägen högre än 450 meter över havet, uppgå till mer än 2 kv.-mil och inom västra Jämtland anfördes såsom exempel på exponerade höjdlägen Almåsaberget i Offerdal, Hälleberget i Alsen, höjderna på vattendelaren mellan Undersåkersälven och Storåns vattendrag m. fl. höjdsträckningar i närheten av skyddsskogsområdet i Undersåkers och Mörsils socknar. Inom norra Jämtland beräknades c:a 28,000 hektar av de under skogsvårdsstyrelsens uppsikt ställda skogsmarkerna såväl beträffande skogens beskaffenhet som ock i avseende å höjdläge och jordmån hava påtaglig likhet med skyddsskogarna. Av dessa marker framhölls särskilt: inom Alanäs socken Kvällknäppen m. fl. höjder i Havsnäs by, en höjdsträckning nordväst om Svanlidens by, stora områden av Ringvattnets skog samt Strömberget och omgivande åsar i Lidsjöbergs by; inom Ströms socken delar av Näxåsens, Espnäs, Alavattnets, Hullkasåsens, Stormyrhögens, Kärrnäsets och Gärdnäs byars skogar ävensom vissa höjdsträckningar i Hilsand, Vedjeön och Renålandet; inom Laxsjö socken några åsar i Laxsjö by och Tuvattnet; inom Hotagens socken trakten mot Vågsjöarna av Häggsjö by; inom Föllinge socken Skärvångsberget i Skärvångens by samt delar av Vallruns by och områdena kring Toskvattnet, tillhörande Alvikens och Flintens byar; inom Gåxsjö socken höjd-

sträckningarna omkring Raftkälen och Raftsjöhöjdens byar samt av Hammerdals socken Trekilen med Högen.

Av skogsvårdsstyrelserna inom *Gävleborgs och Västernorrlands* läns landstingsområden anfördes ett flertal fall, där det varit önskvärt, att meddelat avverkningsförbud icke kunnat upphävas genom ställande av pant eller borgen. Dessa fall avsågo emellertid delvis andra förhållanden än av exponerat läge härflytande.

*Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den
2 mars 1923.*

Närvarande:

justitierådet SUNDBERG,
regeringsrådet THULIN,
justitierådet STENBERG,
justitierådet KÖERSNER.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 27 oktober 1922, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets yttrande skulle för det ändamål, som i § 87 regeringsformen omförmäles, inhämtas över upprättat förslag till skogsvårdslag.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av häradshövdingen, före detta revisionssekreteraren Yngve Wisén.

Lagrådet yttrade:

1903 års lag angående vård av enskildas skogar inledes i 1 § med ett stadgande, innefattande förbud mot att å skogsmark, tillhörig enskilda, så bedriva avverkning eller efter avverkningen så förfara med marken, att skogens återväxt uppenbarligen äventyras. Såsom under förarbetena till det nu föreliggande lagförslaget framhållits, har innebörden av detta stadgande, vilket är grundläggande för det följande innehållet i 1903 års lag, varit föremål för delade meningar. Enligt en åsikt innefattas däri icke någon föreskrift om det sätt, varå, med hänsyn till återväxten, avverkning skall utföras, utan står det skogsägaren fritt att därutinnan förfara efter eget omdöme med risk att, om återväxten sedermera skulle visa sig vara äventyrad, bliva skyldig att vidtaga åtgärder för skadans avhjälpande. Ordalagen synas emellertid giva stöd åt en annan mening eller att stadgandet just avser att vara en föreskrift om sättet för avverkningens bedrivande ävensom för markens behandling efter skedd avverkning. Till en tolkning i denna riktning ansluter sig ock 1911 års skogslagstiftningskommitté, då den förmenar ifrågavarande principbestämmelse vara så att förstå, att vid avverkning

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 1 saml. 82 häft. (Nr 104.)

hänsyn skall tagas till förefintliga reproduktionsmöjligheter, så att, där dessa omfatta såväl självsådd som kultur, valet häremellan är fritt men, där kultur icke har utsikt att lyckas, ett bevarande av den naturliga föryngringen skall iakttagas.

Vilken tolkning emellertid än är den rätta, har berörda stadgande, så vitt det avser själva avverkningen, blivit utan praktiskt värde till följd av den utformning, lagens kontrollföreskrifter slutligen erhö, i det att möjlighet beretts avverkaren att bringa ett av myndighet meddelat avverkningsförbud till upphörande därigenom att han ställer pant eller borgen för fullgörande av de åtgärder, som finnas erforderliga för skogsmarkens återställande i skogbärande skick. 1903 års lag verkar alltså som en ren återväxtlag och är icke ägnad att förhindra en avverkning, huru olämplig eller skadlig den än må vara. Visserligen lära skogsvårdsstyrelserna i ganska stor utsträckning hava i överenskommelser, som de jämlikt lagen träffat med vederbörande rörande reproduktionsåtgärder efter ovarsam avverkning, jämväl inryckt föreskrifter att iakttagas vid blivande avverkning, men detta har skett utan verkligt stöd i lagen.

Lagens vanmakt i nu berörda hänseende är en av dess största brister, och nödvändigheten att härutinnan vinna ändring har utgjort den kanske mest tvingande anledningen till arbetet å lagstiftningens reformerande.

Innan lagrådet ingår på sättet för denna frågas lösande, synes lämpligt att skärskåda vad förslaget innehåller om åstadkommande av återväxt på avverkad mark; med utgångspunkt därifrån framstår tydligare, huru stadgandena till förebyggande av skadlig avverkning böra anordnas.

I fråga om åtgärder för återväxt å avverkad mark — vare sig denna är kalavverkad eller avverkningen eljest bedrivits på sådant sätt, att naturlig föryngring av skogen icke kan förväntas — har förslaget uppställt följande regler. I 7 § ålägges skogsägaren att vidtaga nödiga reproduktionsåtgärder. Komma dessa ej till stånd så snart lämpligen kan ske, har skogsvårdsstyrelsen enligt 17 § att ingripa och skall därvid söka med skogsägaren träffa skriftlig överenskommelse om samtliga de åtgärder, som för ändamålet böra vidtagas, samt om den tid, inom vilken en var av dem skall vara fullgjord. Lyckas styrelsen ej åvägbringa överenskommelse, skall den enligt 18 § instämma saken till domstol. Den talan, styrelsen härvid har att föra, kan ej avse kriminellt ansvar, ty sådant är ej stadgat för underlåtenhet att vidtaga reproduktionsåtgärder, utan måste gå ut på att domstolen må meddela erforderliga

föreskrifter om dylika åtgärder. Har den tid, som sålunda genom överenskommelse eller domstols utslag bestämts för åtgärdernas vidtagande, gått till ända utan att desamma kommit till stånd, ankommer det enligt 20 och 21 §§ på skogsvårdsstyrelsen att föranstalta om eftersatta åtgärders vidtagande och om uttagande hos den försumliga av kostnaderna därför. Ogulden sådan kostnad häftar enligt 22 § vid den ifrågavarande fastigheten med enahanda förmånsrätt, som i 17 kap. 6 § handelsbalken är stadgad för avgäld av fast egendom.

Vid sidan av denna nyinförda förmånsrätt har förslaget icke i någon form bibehållit ställande av säkerhet för fullgörande av reproduktionsåtgärder.

Huruvida förslaget avser, att, såsom enligt 1903 års lag, avverkningsförbud skall kunna givas för framtvingande av sådana åtgärder, torde vara tveksamt. 23 §, som innehåller stadgande om domstols rätt att meddela avverkningsförbud, synes dock vara avfattad efter förebild av 1903 års lags bestämmelser i 4 § om dylikt förbud, och ett förbud, som skall gälla intill dess av domstolen angivna åtgärder blivit verkställda, kan knappast tänkas vara till sin giltighet beroende av annat än reproduktionsåtgärder efter skedd avverkning — en förmodan, som också bestyrkes av föredragande departementschefens motivering till förslaget härutinnan. Det lärers alltså få antagas, att, ehuru domstols befattning med reproduktionsfrågor regleras i 18 §, meningen varit, att domstolen vid handläggning av dylika frågor skall äga enligt 23 § meddela förbud mot avverkning. Såsom förut antytts, har förslaget emellertid ej upptagit 1903 års lags föreskrift om ställande av säkerhet såsom medel att åstadkomma förbudets hävande.

Enligt förslaget erfordras i åtskilliga fall tillstånd av skogsvårdsstyrelsen, innan avverkning må ske, och i samband med tillstånd i vissa av dessa fall kan styrelsen enligt 13 § meddela föreskrifter om återväxtåtgärder. Eftersättas dessa åtgärder, inträder skyldighet för skogsvårdsstyrelsen att föranstalta om deras vidtagande, och därefter gestaltar sig förhållandet på enahanda sätt, som nyss sagts.

Överträdelse av givet avverkningsförbud är i förslaget belagd med straff men, såsom förut erinrats, icke underlåtenhet att vidtaga reproduktionsåtgärder.

Den redogörelse, som sålunda lämnats för förslagets innehåll i fråga om åtgärder för återväxt å avverkad mark, visar, att förslaget — om man frånser den tysta förmånsrätten — i huvudsak överensstämmer med den nu gällande lagen. Lagrådet har ej heller att framställa någon principiell anmärkning mot de sålunda föreslagna stadgandena. Däremot

avstyrker lagrådet bestämt införande av den tysta förmånsrätten för kostnader, som skogsvårdsstyrelse fått vidkännas för underlåtna reproduktionsåtgärder. En sådan förmånsrätt är nämligen, såsom ock med skärpa framhållits i ärendet av skogsvårdsstyrelsernas delegerade och av domänstyrelsen, av beskaffenhet att i betänklig mån rubba fastighetskrediten. Det må väl vara sant, att av skogsvårdsstyrelsen föranstaltade reproduktionsåtgärder i viss mån kunna öka fastighetens värde, men sådan ökning är dock till sin storlek mycket oviss, beroende, som den är, av åtskilliga faktorer, vilkas inverkan är vansklig att bedöma; och då det i särskilda fall kan komma att gälla mycket avsevärda belopp, vida överstigande vanliga belåningsvärdet vid lån mot inteckningssäkerhet i skogsmark, måste uppenbarligen en av lagen, på sätt nämnts, framför inteckningar inskjuten prioritet för en till beloppet obestämd rätt bliva synnerligen ägnad att minska förtroendet för värdet av inteckningar i skogsfastigheter.

Givet är emellertid, att, med uteslutande ur förslaget av den tysta förmånsrätten, man bör söka på annat sätt bereda skogsvårdsstyrelserna trygghet för återfående av förskjutna reproduktionskostnader. I sådant avseende lär med fördel kunna användas den av kommittén jämte den tysta förmånsrätten föreslagna befogenheten för skogsvårdsstyrelse att, därest för erhållande av återväxt komme att i mera betydande omfattning erfordras sådd, plantering eller andra jämförelsevis kostsamma kulturåtgärder, kräva ställande av säkerhet för den kostnad, som dessa åtgärder beräknas medföra. Sådan säkerhet skulle kunna framtvingas genom avverkningsförbud. Vad kommittéförslaget i denna del innehåller i 26—29 §§ synes i huvudsak kunna godkännas; dock att beträffande beskaffenheten av den säkerhet, som skogsvårdsstyrelsen skulle äga påfordra, man torde kunna åtnöjas med pant eller borgen, som av överexekutor godkännes.

I detta sammanhang må även erinras om den ökade möjlighet för skogsvårdsstyrelserna att utfå ersättning för reproduktionskostnader, som bleve en följd av det remitterade förslagets bestämmelse, att ej blott markägare utan även innehavare av upplåten avverkningsrätt svarar för återväxtåtgärder.

Då lagrådet härefter övergår till frågan, huru skadlig eller olämplig avverkning må kunna förhindras, vill lagrådet till en början erinra därom att, beträffande föreskrifter av materiell innebörd, förslaget — utöver ovannämnda bestämmelse i 1 § av 1903 års lag, vilken bestämmelse med väsentligen oförändrat innehåll överförts till första stycket av förslagets 4 § — stadgar långt gående inskränkningar

i den enskildas rätt att genom avverkning förfoga över sin skog. Dessa inskränkningar avse huvudsakligen, att för avverkning å skog i särskilt exponerat läge, s. k. svårför yngrad skog, regelmässigt fordras tillstånd av skogsvårdsstyrelsen, som jämväl meddelar de föreskrifter i avseende å sättet för avverkningen, vilka må anses erforderliga (12 och 13 §§), samt att i andra fall ungskog, i förslaget benämnd yngre skog, i regel ej utan skogsvårdsstyrelsens tillstånd må avverkas annorledes än genom för skogens utveckling ändamålsenlig gallring (2 §) och skog, som ej är att anse som yngre, icke må för annat ändamål än husbehov utan tillstånd av skogsvårdsstyrelsen avverkas i sådan omfattning, att fastigheten därigenom skulle komma att för framtiden lida brist på behöfelig skog efter ortens förhållanden (4 § andra stycket). Mot de sålunda föreslagna restriktionerna synes icke i princip vara något att erinra. Lämpligheten av föreskriften om skyldighet för skogsägaren att med hänsyn till fastighetens framtida behov underkasta sig inskränkning i förfogandet över fullmogen skog kan väl dragas i tvivelsmål, men lagrådet finner sig icke äga tillräckliga skäl att avstyrka förslaget i denna del.

Huru skall nu effektivitet kunna beredas åt dessa materiella rättsregler, så att avverkning, som lagen förbjuder, verkligen förhindras? I avseende härå innehåller förslaget dels bestämmelser angående omedelbar kriminalisering av avverkningsåtgärder, som innebära uppenbara lagöverträdelser, och dels stadganden om rätt att meddela avverkningsförbud i varje särskilt fall, då avverkning, som anses otillåten, är påbörjad eller tilltänkt. Detta förbud får på grund av sitt ändamål en väsentligt annan karaktär än förbud, givet för framtvingande av reproduktionsåtgärder eller säkerhet för dylika åtgärder. Dess egentliga innebörd är att fastslå, huru i det speciella, föreliggande fallet visst allmänt, i lagen givet förbud är att tillämpa, eller ock att förhindra olovlig avverkning tillse vidare och intill dess ett avgörande, som nys nämnts, kommit till stånd.

Ett dylikt specialförbud, som må synas oegentligt såsom icke avseende annat än vad som redan i lagen är förbjudet, kan dock icke undvaras i en lag av förevarande art. Lagens föreskrifter måste nämligen i mångt och mycket få så svävande innehåll och så vag formulering, att en fullt riktig tillämpning av desamma blir mycket vanskelig. Sålunda kunna onekligen i många fall delade meningar uppstå därom, huruvida viss mark är att hänföra till skogsmark, om viss skog skall räknas till yngre skog, om den gallring, som vid en avverkning genomföres, är ändamålsenlig, om svårighet att genom kulturåtgärder erhålla

återväxt bör föranleda kvarlämnande av fröträd, om genom viss avverkning fastighetens framtida husbehov äventyras o. s. v. Den, som i dylikt fall i god tro handlat på sätt han ansett vara förenligt med en riktig tolkning av lagen, bör icke för sitt förfarande bliva utsatt för straff på den grund, att domstolen finner lagens föreskrifter böra fattas på annat sätt. I förslaget har man ej heller ansett sig kunna kriminalisera annat än överträdelser i verkligt flagranta fall, nämligen då de åtalade åtgärderna finnas stå i uppenbar strid mot lagens bestämmelser; vid tillämpning av denna bestraffningsregel lär, i stort sett, straff bliva uteslutet, då omständigheterna i subjektivt avseende äro sådana som nyss nämnts. För de fall, då straff sålunda icke kan ådömas, måste man till förhindrande av en påbörjad eller tillämnad avverkning tillgripa förbuds förfarandet. Avverkaren meddelas till en början ett provisoriskt förbud mot avverkningen, antingen obegränsat eller med viss begränsning; härigenom får han en erinran om att hans åtgärder enligt myndighetens mening äro olagliga, och det åligger honom att tills vidare respektera denna mening och att således underlåta att företaga eller fortsätta avverkningen, tills dess laglighet blivit vederbörligen prövad. Då sedermera skett erforderlig utredning i ärendet, meddelas, därest utredningens resultat därtill föranleder, avverkaren definitivt avverkningsförbud, det ovan antydda specialförbudet, som genom detaljerade föreskrifter fastslår, huru den fortsatta avverkningen må bedrivas för att stå i överensstämmelse med lagens stadganden. För underlåtenhet att lyda ett meddelat avverkningsförbud, vare sig provisoriskt eller definitivt, föreligger ingen ursäkt; överträdelse därav bör med skäl vara straffbelagd.

Det skulle kunna ifrågasättas att utesluta användning av det speciella avverkningsförbudet i fall, där kriminellt ansvar kan direkt ådömas; men då dylika fall icke torde bliva talrika och förbudet även vid dessa tillfällen kan vara till nytta, torde tillräcklig anledning saknas att för dem göra något undantag.

Beträffande nyssnämnda specialförbud gäller det emellertid att avgöra, åt vilken myndighet dess meddelande bör anförtras. Denna fråga sammanhänger med det allmänna spörsmålet om anordnandet av kontrollen över efterlevnaden av lagens avverkningsbestämmelser. Stadganden härutinnan synas kunna givas efter två skilda huvudlinjer.

En utväg är sålunda att ej blott låta frågor om tillstånd till avverkning och vad därmed sammanhänger avgöras av skogsvårdsstyrelse och, efter anförda besvär, av länsstyrelse och Kungl. Maj:t utan även åt samma myndigheter anförtra tillämpningen av reglerna om speciella

avverkningsförbud. Dessa administrativa myndigheter skulle alltså i fall, då tillstånd till avverkning enligt lagen erfordras, kunna med bindande verkan vägra tillstånd eller medgiva avverkning allenast i mindre omfång än som begärts. Och om skogsvårdsstyrelsen t. ex. förmenade, att skog, varå avverkning utan tillstånd påbörjats, vore att anse såsom yngre och att avverkningen icke innefattade allenast ändamålsenlig gallring, skulle det ankomma på styrelsen att meddela förbud mot fortsatt avverkning, varefter talan mot styrelsens beslut finge fullföljas hos länsstyrelsen och mot dess utslag hos Kungl. Maj:t. Sålunda tillkommet lagakraftvunnet beslut bleve avgörande för rätten till avverkningen. I båda fallen finge domstol under sin prövning allenast frågor om kriminellt ansvar, nämligen för överträdelse av meddelat förbud eller för uppenbart brott mot lagens avverkningsbestämmelser. Endast då fråga vore om förseelse av sistnämnda art skulle domstolen få anledning att tillämpa lagens materiella föreskrifter; och denna uppgift bleve av ringa betydelse, då för straffskyldighet förutsattes förfarande i uppenbar strid mot lagen.

Den andra vägen är den motsatta: att åt domstol anförtro lagens tillämpning ej blott då fråga vore om kriminellt ansvar för överträdelse av densamma utan därjämte i varje annat fall, då meningskiljaktighet uppkommit mellan skogsägaren och skogsvårdsstyrelsen antingen sålunda att styrelsen förvägrat skogsägaren tillstånd till avverkning i den omfattning han begärt eller ock därigenom att styrelsen ingripit till förbindrande av avverkning. Styrelsens beslut i tillståndsfrågor skulle sålunda ej kunna i administrativ väg överklagas, utan sökande, som ej nöjdes åt beslutet, hade att draga saken under domstol, som finge pröva frågan i hela dess vidd och därvid antingen avslå skogsägarens begäran om tillstånd till avverkning eller bifalla densamma helt och hållet eller i den mindre mån domstolen funne lagligt. I händelse av partiellt bifall komme domstolens beslut att givas antingen i positiv form såsom tillstånd att avverka på visst sätt och i viss omfattning eller negativt såsom förbud att avverka på annat än visst angivet sätt och i större än angiven omfattning. Villkendera formen än valdes, skulle givetvis ett överskridande av tillståndet eller brott mot förbudet vara kriminaliserat. Detta skulle även vara förhållandet med förfarande i strid mot skogsvårdsstyrelsens beslut i tillståndsfråga, vilket tills vidare, intill dess domstolen annorlunda förordnat, finge lända till efterrättelse. Styrelsens befattning med dessa frågor borde dock ej vara inskränkt till att meddela dylika beslut, utan styrelsen borde därjämte tillerkännas befogenhet att vid avverkning utan tillstånd, där

sådan enligt styrelsens åsikt erfordrades, eller om styrelsen eljest funne företagen eller planerad avverkning stå i strid mot lagens bestämmelser eller givna föreskrifter, meddela provisoriskt avverkningsförbud, dock med skyldighet att inom viss tid till domstol instämma skogsägaren med yrkande antingen om kriminellt ansvar, där saken vore uppenbar, eller om förbud mot avverkning, oinskränkt eller på visst sätt begränsat. Stämde ej styrelsen inom den stadgade tiden, skulle förbudet förfalla, men eljest bleve det bestående, till dess domstolen meddelat slutligt besked i själva målet eller ock dessförinnan särskilt beslutat rörande förbudet.

Mellan dessa huvudlinjer kunna tänkas medelvägar, huvudsakligen utmärkta därav att frågor om tillstånd meddelande avgöras av skogsvårdsstyrelserna och därefter passera de administrativa instanserna, men att i övrigt lagens tillämpning tillkommer domstolarna. En sådan medelväg går förslaget.

Svårt är att avgöra, vilken av de beskrivna anordningarna är att föredraga; under förarbetena till det föreliggande förslaget hava uttalats skilda meningar härutinnan. Det synes dock lagrådet, som skulle det åsyftade målet bäst nås därigenom att den andra av de angivna vägarna väljes eller att sålunda, fränsett skogsvårdsstyrelsernas första behandling av tillståndsfrågorna, lagens tillämpning helt överlämnas åt domstolarna. Därför talar i främsta rummet, att man därigenom i möjligaste mån förebygger de vådor, vilka äro förenade med de ganska långt gående ingrepp i den enskilda äganderätten, som lagen ansett påkallade av det allmännas intresse i en god skötsel av de enskilda skogarna. Domstolsförfarandet lär sålunda möjliggöra den allsidiga och mera ingående utredning, som icke kan påräknas vid skriftväxling inför administrativ myndighet. I samband härmed må uppmärksammas, hurusom det, på sätt under förarbetena från flera håll påpekats, kan ifrågasättas, om nödiga garantier föreligga för att skogsvårdsstyrelserna komma att besitta erforderlig kompetens för det synnerligen grannliga och ansvarsfulla värv, som bleve dem ålagt, samt för enhetligheten i deras verksamhet och därav följande konsekvens i skogsvårdslagarnas tillämpning; krav på förstärkning av det skogliga elementet i skogsvårdsstyrelserna hava framställts, likasom även på någon anordning för åstadkommande av enhetlig ledning på förevarande område. Även den olägenhet, som må ligga häri, synes vid val av domstolsvägen bliva väsentligt mildrad.

Onekligen måste visserligen domstolsvägen i allmänhet medföra omständigare former än önskligt vore och en viss långsamhet i proce-

duren, särskilt om ett mål fullföljes genom alla instanser. Men i betraktande därav att i det alldeles övervägande antalet fall skogsvårdsstyrelserna lära komma till uppgörelse i godo med skogsägarna och att det alltså mera sällan skall inträffa, att domstol behöver anlitas, torde nämnda olägenhet icke vara av avgörande betydelse; den skulle ock i ej så oväsentlig mån minskas, därest, på sätt lagrådet vill tillstyrka, det medgives att, då spörsmål av nu förevarande art skall av skogsägare dragas under domstol, detta må kunna ske genom ansökning utan stämning, varigenom själva anhängiggörandet bleve förenklat samt, därest målet komme att fullföljas från underrätt, detta skulle ske genom besvär och icke efter vad. Lämnas därjämte, såsom lämpligt synes, åt skogsvårdsstyrelse, som anser sig böra ingripa mot viss avverkning, rätt att meddela provisoriskt avverkningsförbud, och åt vederbörande domare tillerkännes befogenhet att, innan saken blivit föremål för domstolsförhandling, på skogsägarens begäran ingå i prövning av förbudet och, där så finnes skäligt, upphäva detsamma, torde fordringarna på snabbhet och effektivitet vara nöjaktigt tillgodosedda, utan att detta behövt ske på bekostnad av rättssäkerheten. Givet är slutligen, att med valet av domstolsvägen komme att undvikas eljest tänkbara kollisioner mellan administrativ myndighets beslut i anledning av sökt tillstånd till avverkning och föreskrifter, som, efter det frågan om avverkningen dragits under domstol, av denna meddelas beträffande avverkningens fortsättande.

Skulle emellertid den väg, lagrådet nu förordat, icke beträdas, utan en eller annan medelväg anses vara att föredraga, vill lagrådet erinra, att förslaget i nu förevarande delar synes behöva undergå omarbetning i syfte att av detsamma må tydligt framgå dels att avverkningsförbud kan meddelas till förhindrande av avverkning, som står i strid mot lagens bestämmelser, ävensom innehållet i dylikt förbud och dels det sätt, varpå avverkningsfrågor skola dragas under domstols bedömande. Därjämte lärer ur effektivitetens synpunkt även vid val av denna utväg fordras, att skogsvårdsstyrelserna erhålla rätt att meddela provisoriskt avverkningsförbud; att hänvisa skogsvårdsstyrelserna till att för utverkande av dylikt förbud vända sig till överexekutor skulle även tyra det snabba ingripande, som tvivelsutan ofta är erforderligt.

I anslutning till vad sålunda anförts rörande de allmänna grunder, å vilka lagrådet anser den ifrågasatta skogsvårdslagstiftningen böra byggas, synes en ändrad gruppering av de särskilda stadgandena böra vidtagas, särskilt i syfte att tydligare än i förslaget skett få från var-

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 1 saml. 82 häft. (Nr 104.) 43

andra åtskilda de stadganden, som hänföra sig till själva avverkningen, och de, som avse åtgärder för åstadkommande av skogsåterväxt å mer eller mindre kalavverkad mark.

Vissa ändringar i uppställningen äro därjämte av nöden till undvikande, så vitt möjligt, av de i förslaget talrikt förekommande hänvisningarna till föregående stadganden, vilka hänvisningar i åtskilliga fall gjort lagens innehåll svårt att förstå och överskåda. Denna olägenhet är av särskild betydelse, enär den lag, som kan komma att framgå ur förslaget, med hänsyn till det behandlade ämnets art blir av stort allmänt intresse och även personer, som må antagas vara föga förtroga med lagars avfattning, bliva nödsakade taga ingående kännedom om densamma.

Med en förändrad uppställning läser ock kunna undvikas det föga tilltalande i att, såsom i förslaget skett, indela de därav omfattade skogarna i en grupp »svårföryngrade skogar» och en annan grupp, för vilken, ehuru densamma tidigare i förslaget avhandlas, ej kunnat utfinnas lämpligare beteckning än den i och för sig intetsägende »vanliga skogar».

Lagrådet föreslår följande uppställning av den ifrågasatta lagen, därvid lagrådet utgår från den förutsättningen, att lagrådets ovan angivna förslag rörande lagstiftningens allmänna grunder varda godtagna, men däremot tills vidare lämnar å sido vad som må vara att erinra vid de särskilda stadgandena.

Lagen indelas i sju kapitel med förslagsvis dessa rubriker: 1 kap. Lagens ändamål och omfattning; 2 kap. Om avverkning; 3 kap. Om åtgärder för betryggande av återväxt; 4 kap. Särskilda bestämmelser angående svårföryngrade skogar; 5 kap. Särskilda bestämmelser angående försumpad skogsmark och omläggning av skogsmark; 6 kap. Ansvarsbestämmelser; 7 kap. Om fullföljd av talan.

I 1 kap. inrymmas stadgandena i 1 § av förslaget. 2 kap. innehåller med särskilda underrubriker: Om avverkning av yngre skog bestämmelserna i 2 och 3 §§; Om avverkning av äldre skog föreskrifterna i 4 §; samt Gemensamma bestämmelser stadgandena i 5, 6 och 23—25 §§. 3 kap. upptager bestämmelserna i 7, 8, 10 och 17—21 §§, varjämte tilläggas stadganden angående ställande av säkerhet för större kulturkostnader. 4 kap. inrymmer bestämmelserna i 11—16 §§, så vitt dessa innehålla regler, som för svårföryngrade skogar skola gälla i stället för eller utöver stadgandena i 2 och 3 kap.; börande denna begränsning tydligt angivas i kapitlets första stadgande. 5 kap. utgöres

av innehållet i 9 §. 6 kap. omfattar bestämmelserna i 26—30 §§. 7 kap. utgöres av stadgandena i 31 och 32 §§.

Härtill fogas erforderliga övergångsbestämmelser.

Beträffande de särskilda stadgandena i förslaget avgåvos följande yttranden av lagrådet och dess ledamöter.

1 §.

Lagrådet:

Med den vidsträckta betydelse, vari benämningen tjänsteman numera i allmänhet användes, torde därunder vara att hänföra jämväl de hos skogsvårdsstyrelserna anställda tillsyningsmännen, vilka fördenskull ej böra särskilt omnämnas bland dem, som skola hava uppsikt över lagens tillämpning.

Enligt 4 § i förordningen den 26 januari 1894 angående hushållningen med de allmänna skogarna i riket gälla särskilda stadganden om kungl. Djurgården vid Stockholm ävensom om de till vissa ändamål, verk eller inrättningar upplåtna, kronan tillhöriga allmänningar. Då fördenskull skogarna å Djurgården och å nämnda allmänningar icke omfattas av bestämmelsen i 2 mom. 8) av förevarande §, men samtliga dessa skogar givetvis böra, såsom ock beträffande vissa av dem, nämligen statens till bergshanteringens understöd anslagna skogar, stadgats i 2 mom. 6), vara undantagna från den föreslagna lagens tillämpning, synes förslaget härutinnan tarva förtydligande.

Därest, såsom kan vara förhållandet i fråga om bysamfälligheter och därmed jämförliga samfällda ägor, allmän skog ligger i samfällighet med enskild, böra reglerna för den allmänna skogen få vika, i den mån de strida mot bestämmelserna i den föreslagna lagen. Det synes önskligt, att i förevarande § införes uttryckligt stadgande i sådant hänseende.

I fråga om bysamfälligheter må i övrigt erinras, att givetvis skogsvårdsföreskrifter, tillkomna i anledning av bestämmelse i lagen den 13 juni 1921, ej må tillämpas så vitt de strida mot den allmänna skogsvårdslagstiftningen och att å andra sidan sådana föreskrifter bliva gällande även i vad de innefatta mera ingripande restriktioner än skogsvårdslagen.

Thulin:

I 1 § föreskrives, att skogsmark skall, enligt vad i denna lag stadgas, användas till skogsbörd, utan att någon närmare definition lämnats å begreppet skogsmark. Givet är, att från lagens tillämplig-

hetsområde böra vara undantagna å ena sidan tomt med trädgård och park ävensom åker och äng, även om spridda trädbestånd därå finnas, samt å andra sidan impediment, som ej äro till skogsbörd tjänliga; och vidare hag- och betesmark, som företrädesvis är avsedd för gräsproduktion och varå träd böra finnas endast i den mån de äro till nytta för berörda ändamål. Skogsmark skulle då vara den återstående marken, där trädproduktion är huvudändamål, och kunna betecknas såsom för skogsbörd tjänlig mark, skogbeväxt eller kal, som ej omlagts till ett högre kulturändamål. Då emellertid den föreslagna lagen ej innehåller några tvångsåtgärder för att bringa gamla kalmarker, även där de äro till skogsbörd tjänliga, under skogsväxt, utan lagen endast avser skogbeväxt skogsmark eller sådan efter dess ikraftträdande uppkommen kalmark, där ägaren är skyldig svara för skogsåterväxt, synes stadgandet i första stycket av förevarande §, såsom för vidsträckt, böra modifieras. Anses definition å begreppet skogsmark icke kunna i förslaget införas, vilket givetvis vore mest önskvärt, torde i anslutning till lagens rubrik ifrågavarande stadgandes innehåll lämpligen kunna uttryckas genom en föreskrift, att ägare av skog eller skogsmark skall, med de undantag som i 2 mom. avses, beträffande vård av desamma vara underkastad de i lagen givna föreskrifter.

Enär fall kunna förekomma, då hemman, som innehavas under stadgad åborätt eller ständig besittningsrätt, hava del i skog, som skall lyda under den nu föreslagna lagen, bör i densamma intagas ett stadgande, som med ägare likställer innehavare av stadgad åborätt eller ständig besittningsrätt.

2 §.

Lagrådet:

Ordalydelsen av första stycket kan möjligen giva anledning till den missuppfattning, att skogsvårdsstyrelses rätt att meddela tillstånd till avverkning av yngre skog skulle sträcka sig längre än genom bestämmelserna i 3 § är medgivet. Någon jämkning i avfattningen synes därför böra vidtagas.

Till de i andra stycket uppräknade ändamålen torde böra läggas även användning till väg, något som näppeligen kan anses ingå bland ändamål, vilka likna användning till byggnadstomt. Dylikt tillägg förleder givetvis motsvarande jämkning i 12 § 2 mom. andra stycket.

Lämpligheten av de i andra stycket av förevarande § stadgade förutsättningarna synes kunna sättas starkt i fråga. Rimligen kan det icke ligga i det allmännas intresse att, om en jordägare önskar uppodla

skogsmark till trädgård eller åker eller använda den till byggnadstomt, väg eller annat liknande ändamål, söka förhindra detta av sådan anledning, att andra personer, och detta kanske med rätta, anse marken icke därigenom bliva tillgodogjord på ändamålsenligaste sätt, d. v. s. så, att den lämnar det bästa ekonomiska utbytet. Vill jordägaren, emedan han tror, eller måhända ehuru han icke tror, sig därigenom handla ekonomiskt klokt, med stora uppoffringar förvandla skogsmarken till trädgård eller åker eller använda den såsom byggnadstomt, väg eller dylikt, synes detta icke böra vara honom förbjudet. Det allmännas fordran i förevarande hänseende kan icke gärna sträcka sig längre än att, därest jordägaren ej lyckas i sitt uppsåt eller han icke fullföljer sin omlägningsplan, marken ånyo skall göras skogsbärande genom hans försorg. Denna fordran torde bliva erforderligen uppfylld, därest, på sätt lagrådet i sitt yttrande om förslaget allmänna grunder förordat, i förslaget införas stadganden angående skogsvårdsstyrelsens rätt att ingripa vid en påbörjad eller tilltänkt avverkning och angående ställande av säkerhet för betydligare reproduktionskostnader. Lagrådet hemställer alltså om sådan ändring av ifrågavarande stycke i 2 §, att de däri för rätt till avverkning angivna förutsättningarna angående markens lämplighet och ytvidd utgå.

Bifall härtill föranleder motsvarande ändring i 9 § 2 mom. och 12 § 2 mom. andra stycket.

3 §.

Lagrådet:

Den i 2 mom. andra stycket intagna föreskriften, att tillstånd, varom i samma mom. sägs, må lämnas allenast, där skogsvårdsstyrelsen finner skäl därtill föreligga, är till sin innebörd oklar, i ty att denna givetvis måste sträcka sig utöver föreskriftens tämligen innehållslösa ordalydelse. På grund av den förslaget åtföljande motiveringen må antagas därmed vara avsett att framhålla, hurusom, även om någon av de förut i momentet angivna omständigheter befinnes föreligga, tillstånd ändock skall kunna vägras med hänsyn till den tillgång av husbehovs- virke, som finnes å annan del av fastigheten än dess skogsmark, eller till förut å fastigheten företagen avverkning eller ifall anledning förefinnes att befara missbruk av lämnat tillstånd eller eljest särskilda skäl till vägran förekomma. För tydliggörande av föreskriftens innebörd bör densamma erforderligen ändras.

I nämnda 2 mom. ävensom å vissa andra ställen i förslaget beröres den rätt till avverkning å skogsmark, som tillkommer annan än

markens ägare. Vid angivande av sådan rättighets art har icke iakttagits önskvärd konsekvens, i det att rättigheten rubricerats än såsom avverkningsrätt, än såsom servituts- eller nyttjanderätt och än såsom avverknings-, servituts- eller nyttjanderätt. Då rättighetens innehåll alltid är tillgodogörande av skogsmark genom avverkning och det ej synes vara av någon betydelse, om rättigheten utgöres av ett servitut eller en nyttjanderätt, läser å berörda ställen böra användas allenast beteckningen avverkningsrätt.

I förevarande § eller i annat lämpligt sammanhang synes för all avverkning beroende på tillstånd böra stadgas, att tillstånd till avverkning, som av skogsvårdsstyrelse meddelas, ej skall vara gällande utöver viss tid, exempelvis fem år, från den tid, då tillståndet gavs, eller utöver den kortare tid, som i särskilda fall vid tillståndets meddelande av skogsvårdsstyrelsen bestämmes.

4 §.

Lagrådet:

Den i första stycket upptagna, från 1903 års lag hämtade bestämmelsen, att avverkning ej må så bedrivas och ej heller efter avverkningen med marken må så förfaras, att skogens återväxt äventyras, läser, så vitt angår förfarande efter avverkning, ej hava annan innebörd än att avverkaren är skyldig att företaga erforderliga reproduktionsåtgärder; att föreskriften, såsom ordalagen visserligen kunna giva anledning förmoda, skulle hava avseende å positiva åtgärder, vilka efter avverkningen vidtagas och innebära ovarsamhet med hänsyn till återväxten, torde så mycket mindre kunna antagas, som ansvar eller annan menlig påföljd för den, som företager åtgärderna, icke i förslaget stadgats. Vid sådant förhållande och då skyldigheten att reproducera fastslagits i 7 §, varest bestämmelsen därom ock har sin rätta plats, hemställes, att ur första stycket av 4 § uteslutes vad där säges om förfarande med skogsmark efter skedd avverkning.

I sammanhang härmed läser beträffande det kvarstående stadgandet i stycket någon omredigering lämpligen böra ske i syfte att närmare klargöra detta stadgandes egentliga innebörd att utgöra förbud mot avverkning av skog, som bör kvarlämnas, för den händelse återväxten icke kan betryggas genom reproduktionsåtgärder.

Thulin:

Jämföres stadgandet i andra stycket med föreskriften i 3 § 2 mom. 1:o), att avverkning till husbehov får äga rum för fastighet eller därmed sambrukad fastighet, torde därav framgå, att med fastighet i förevarande § endast skall avses för sig bestående fastighet. Detta synes böra få ett mera tydligt uttryck i lagen, då eljest det missförstånd skulle kunna göra sig gällande, att om en person innehar flera för sig bestående kamerala enheter, vilka knutits fastare till varandra än vad under sambruk kan hänföras, paragrafens stadgande skulle, ehuru sambandet mellan dessa enheter när som helst kan upplösas, anses tillgodosett, om allenast å endera av dessa enheter funnes behövlig skog för samtliga. Vad uttrycket behövlig skog angår är det väl obestämt, men torde av det sammanhang, vari uttrycket använts, framgå, att därmed endast avses för husbehov behövlig skog, ej skog till den omfattning, som för jordbrukets bestånd anses erforderlig (s. k. stödskog).

Vad nu anmärkts äger tillämplighet jämväl beträffande 12 § 2 mom. tredje stycket.

5 §.

Lagrådet:

Förslaget överläter åt avverkare att i varje särskilt fall själv bedöma, om stadgade förutsättningar föreligga för begagnande av den i 2 och 4 §§ medgivna rätten till fri avverkning. Vanskligheten av att härvidlag träffa ett objektivt riktigt avgörande torde i många förekommande fall tvinga den laglydiga avverkaren att begagna sig av den honom enligt förevarande § anvisade vägen att påkalla yttrande i saken av skogsvårdsstyrelsen. Givet är, att avverkaren, då han ställer sig ett sålunda tillkommet yttrande till efterrättelse, är fri från kriminellt ansvar, även om yttrandet sedermera skulle befinnas ej stå i god överensstämmelse med lagens stadgande. Skall emellertid yttrandet därutöver äga verkligt värde för avverkaren, kan dess innebörd ej, såsom förslaget läser avse, vara inskränkt till att utgöra allenast ett råd, enär i så fall avverkaren i förevarande hänseende skulle vara försatt i sämre ställning än beträffande avverkning, vartill erfordras särskilt tillstånd, utan yttrandet måste så till vida vara att likställa med ett skogsvårdsstyrelsens beslut, varigenom dylikt tillstånd lämnats, att avverkaren lagligen äger rätt att företaga sin avverkning i överensstämmelse med yttrandets innehåll. Avverkning, som går därutöver, sker däremot givetvis på avverkarens egen risk. Lagrådet hemställer om erforderlig ändring av förslaget i nu angiven riktning.

Samma intresse av att på förhand kunna erhålla ett avgörande besked har avverkaren beträffande de frågor, vilka avhandlas i 7 och 8 §§ samt 12 § 1 mom. av förslaget. Stadgande om rätt härutinnan bör därför inflyta i förslaget.

Sundberg tillade:

Av den avfattning, som givits åt 7 §, kan ej — likasom ej heller av de motiv, som åtfölja lagförslaget — dragas någon bestämd slutsats, huruvida den reproduktionsplikt, som här konstitueras, innebär, att å avverkat område skall, på vad sätt det än sker, åstadkommas nöjaktig återväxt eller man ansett vederbörande beträffande skogs uppkommande hava gjort nog, om han vid avverkningen kvarlämnat fröträd till den mängd och beskaffenhet, som skäligen kunnat anses erforderligt, eller efter avverkningen vidtagit sådana åtgärder, som bort vara tillfyllest för ändamålet. Har fråga i dessa hänseenden dragits under domstols bedömande eller varit föremål för överenskommelse med skogsvårdsstyrelse, lär vederbörande markägare icke, därest de sålunda bestämda åtgärderna ej leda till förmodat resultat, kunna förpliktas vidtaga ytterligare åtgärder för skogens återväxt, så framt ej av domstolen eller skogsvårdsstyrelsen uttryckligen förbehållits, att ändringar i de meddelade föreskrifterna må vidtagas på grund av framdeles inträffande omständigheter. Ingriper åter skogsvårdsstyrelsen icke förr än det redan visat sig, att vidtagna åtgärder ej varit till fyllest för det med dem avsedda ändamålet, torde avverkaren ej kunna undgå att för att åstadkomma uppkomst av plantskog vidtaga ytterligare åtgärder, även om vad han förut åtgjort efter all sannolikhet bort vara tillräckligt för ändamålet. Att avverkarens skyldigheter sålunda bliva olika, beroende på vid vilken tidpunkt skogsvårdsstyrelsen ingriper, kan leda därtill, att den laglydiga och samvetsgranna avverkaren, mot vilken skäl till ingripande ej föreligger förr än det visar sig ett sämre resultat av hans åtgärder till betryggande av skogens återväxt än man haft all anledning förvänta, försättes i en avsevärt sämre ställning än den hänsynslösa skogsskövlaren, mot vilken ingripande genast sker. Detta missförhållande bör genom uttryckligt lagbud avhjälpas, och synes detta bäst kunna ske genom den av lagrådet föreslagna rättigheten för avverkaren att påkalla skogsvårdsstyrelsens yttrande angående vad som i reproduktionssyfte må vara erforderligt.

6 §.

Lagrådet:

Då i 1 mom. av förevarande § likasom i 14 § första stycket och 20 § första stycket stadgas, att vissa förrättningar skola utföras av någon skogsvårdsstyrelsens skogligt bildade tjänsteman, lärar därmed vara avsett att tillägga länsjägmästarna behörighet i nämnda hänseende. I enlighet med vad vid 1 § erinrats beträffande omfattningen av tjänstemannabegreppet torde emellertid med de använda ordalagen även tillsyningsmännen bliva inbegripna bland de befattningshavare, som skulle äga att handlägga berörda förrättningar. För undvikande härav synes annan beteckning å de avsedda befattningshavarna böra användas. Måhända kunde det vara tillräckligt att såsom villkor för behörighet uppställa fordran å genomgången kurs — högre eller lägre — vid högre skogsläroverk.

Vad i paragrafen stadgas torde böra gälla jämväl beträffande skogsvårdsstyrelsens behandling av fråga om sådant tillstånd till avverkning, som omförmäles i 4 § andra stycket.

Thulin:

I 31 § stadgas, att den, som med skogsvårdsstyrelsens beslut, som må överklagas, icke åtnöjes, däröver må anföras besvär inom viss tid efter det han av beslutet erhållit del. Tydligt är, att även utan uttryckligt stadgande ett sådant beslut av styrelsen skall, på sätt gäller i administrativa ärenden, bevisligen tillställas sökanden. Någon särskild föreskrift, att skogsvårdsstyrelsens slutliga beslut efter 3 § bevisligen skall tillställas sökande, är därför ej erforderligt.

7 §.

Stenberg och Kôersner:

Genom första punkten i denna § lärar vara uttalat, att skyldigheten att efter avverkning företaga återväxtåtgärder är, därest annat ej föranledes av skogsvårdsstyrelsens eller domstols beslut eller överenskommelse med styrelsen, så vidsträckt, att, i händelse åtgärder, som blivit vidtagna, slå fel, vederbörande skall verkställa förnyade reproduktionsåtgärder. Andra punkten kan emellertid giva anledning till en annan slutsats, därest den tolkas så, att endast den en gång uppkomna skogen skall vidmakthållas under plantskogsstadiet. En sådan missuppfattning lärar böra undanröjas genom någon ändring i andra punkten.

I samband härmed torde åt 8 § böra givas sådan avfattning, att dess tillämpning i fall, som i 7 § avses, tydligt begränsas till skog, som ej är att hänföra till plantskog.

Thulin:

Olika meningar kunna råda i vad mån 8 § är tillämplig i fall, som i förevarande § sägs. För egen del anser jag, att då undantag ej gjorts i 8 §, sådan tillämpning varit avsedd; men torde i allt fall vara nödigt att för undvikande av tvekan detta får tydligt uttryck i lagen.

8 §.

Lagrådet:

Därest skada uppkommit genom betning av hemdjur och denna betning skett olovligt, är skadan att anse såsom förorsakad genom åverkan och bör förty medföra reproduktionsskyldighet allenast i den uti andra stycket stadgade begränsade omfattning. Då emellertid förslaget härutinnan ej uttalar sig med erforderlig tydlighet, synes någon jämkning i avfattningen av sagda stycke böra vidtagas.

9 §.

Sundberg och Stenberg:

Enligt vad av förarbetena till 1903 års lag framgår, är det i 12 § tredje stycket av samma lag gjorda undantaget från lagens tillämpning avsett att omfatta ej blott, enligt de använda ordalagen, fall av faktisk omöjlighet utan jämväl sådana fall, där skogens tillväxt och återväxten skulle kunna åstadkommas allenast genom ekonomiska uppoffringar, vilka icke stå i rimligt förhållande till det därmed vunna resultatet. Första stycket av förevarande § i förslaget innebär härutinnan icke någon ändring, utan den ändrade avfattningen har tillkommit uteslutande i ändamål att förtydliga vad för närvarande gäller. Då emellertid den faktiska omöjligheten icke torde behöva uttryckligen utmärkas såsom undantagen från lagens tillämpning, synes ändamålet av ett förtydligande lämpligen vinnas genom att ur lagtexten helt utesluta detta fall.

Lagrådet:

Bestämmelserna i denna § torde lämpligen böra sammanföras med de i 2, 3, 12 och 16—19 §§ förekommande föreskrifterna om omläggning, att intagas i det av lagrådet föreslagna 5 kap. av lagen.

Detta kapitel skulle i så fall kunna uppdelas i tre paragrafer.

I en första paragraf skulle inrymmas erforderliga bestämmelser angående försumpad skogsmark.

Den andra paragrafen skulle innehålla ungefär följande:

Vad i denna lag stadgas skall ej utgöra hinder för skogsmarks omläggning vare sig till trädgård, åker, byggnadstomt, väg eller annat liknande ändamål eller för anordnande medelst röjning eller andra särskilda åtgärder av betesmark för varaktigt betesbruk eller äng; dock med iakttagande av att för dylik omläggning erfordras skogsvårdsstyrelsens tillstånd i följande fall, nämligen

därest marken ingår i område, angående vilket förordnande enligt 11 § meddelats, eller den är belägen i Gottlands län eller på Öland, i vilken händelse avverkning må medgivas allenast om marken prövas icke böra fortfarande användas för skogsbörd till skydd mot ödeläggelse av angränsande marker samt, där densamma är avsedd att omläggas till betesmark eller äng, prövas vara lämplig för ändamålet och icke av större ytvidd än som anses skäligt; och

därest omläggning av annan skogsmark till betesmark eller äng ifrågasättes och å området finnes yngre skog; i vilket fall avverkning må medgivas allenast om marken prövas vara för ändamålet lämplig och icke av större ytvidd än som anses skäligt.

I tredje paragrafen skulle upptagas vad i 17—19 §§ av förslaget förekommer angående omläggning av skogsmark.

10 §.

Sundberg, Stenberg och Kôersner:

Ehuru reproduktionsskyldigheten principiellt bindes vid äganderätten till marken, lärar därav ej kunna resas hinder mot att, såsom förslaget avser, ställa även den, som genom avverkning förorsakat behovet av reproduktionsåtgärder, till ekonomiskt ansvar därför. Skall emellertid detta ansvar sträcka sig till ombesörjande av sådana åtgärder, måste genom uttrycklig lagbestämmelse beredas möjlighet för avverkare, vars avverkningsrätt upphört, att oberoende av markägarens samtycke fullgöra sina förpliktelser härutinnan. Till ett dylikt ingrepp i markägarens förfoganderätt torde dock ej förefinnas tillräckliga skäl, utan synes avverkaren icke böra åläggas annan förpliktelse i fråga om reproduktionsåtgärderna än att återgälda kostnad, som ådragits skogsvårdsstyrelse för sådana åtgärders åstadkommande, med den regressrätt för avverkaren som förslaget tillerkänner honom.

Skäl torde saknas att, såsom förslaget innehåller, låta denna av-

verkarens betalningsskyldighet inträda endast för det fall, att han vid avverkningen begagnat sig av en åt honom av markägaren upplåten avverkningsrätt, utan enahanda skyldighet läser böra åläggas även avverkare, vilken företagit sin avverkning såsom markägare men sedermera avhånt sig äganderätten till marken. Uppenbart är, att man genom ett dylikt stadgande i många fall skulle förebygga den med förslaget ståndpunkt nära till hands liggande möjligheten, att i följd av markens försäljning från en vederhäftig avverkare till en mindre solvent ny ägare skogsvårdsstyrelsens rätt till ersättning för nedlagda kostnader blir illusorisk.

Vi hemställa, att förevarande § måtte underkastas omarbetning i nu angivna avseenden.

Sundberg:

Då äganderätten till den mark, varå reproduktionsåtgärder erfordras, lägges till grund för skyldigheten att ansvara för dessa åtgärders vidtagande, följer därav, att vid markens övergång till ny ägare förutvarande ägare befrias från skyldighet i nämnda hänseende. Denna befrielse bör dock lämpligen ej inträda förr än marken tillträtts av den nya ägaren. Intill dess så sker, må alltså talan i fråga om reproduktionsåtgärder kunna riktas mot såväl den nya som den förutvarande ägaren. Jag hemställer, att i förslaget införas bestämmelse härutinnan.

Thulin:

Då några tillfredsställande publicitetsåtgärder beträffande försummad reproduktion icke vare sig i förslaget intagits eller överhuvud torde vara möjliga, synes det mig icke vara tillrådligt att, på sätt i denna § föreslagits, göra ny ägare principiellt ansvarig för dylik försummelse. Vid detta förhållande anser jag nu gällande lags grundsatser härutinnan fortfarande böra upprätthållas. Bibehålles paragrafen i dess föreslagna lydelse, instämmer jag emellertid i de delar av lagrådets övriga ledamöter dels ock av justitierådet Sundberg mot densamma gjorda erinringar.

11 §.

Lagrådet:

Avfattningen av 1 mom. kan giva anledning till antagande, att förordnande, som där avses, bör givas särskilt för varje fastighet, där skogsmark finnes med sådant läge eller av sådan beskaffenhet, som i momentet angives, eller i allt fall med noggrant iakttagande av att de

biologiska förutsättningarna förefinnas beträffande varje del av den mark, varom fråga är, med påföljd att förordnanden bleve meddelade för en mängd mindre, ifrån varandra skilda skogsområden. Då detta ej är avsett, utan man tänkt sig, att förordnande bör omfatta skogen inom större, sammanhängande områden med i stort sett likartade naturförhållanden, lära för utmärkande härav ordalagen i 1 mom. böra något ändras.

Skulle i ett förekommande fall, där förordnande enligt 1 mom. meddelats, detsamma visa sig icke vidare vara behöfligt, bör, såsom även framhållits i motiven till förslaget, Konungen äga befogenhet att återkalla förordnandet. Uttryckligt stadgande härom torde vara erforderligt med hänsyn därtill att enligt 2 mom. ett motsatt förhållande kommer att gälla beträffande där avsedda skogar, vilka utan särskilt förordnande skola vara underkastade ifrågavarande bestämmelser.

12 §.

Lagrådet:

Från den i 2 mom. tredje stycket beträffande tillstånd till avverkning å svårföryngrad skog uppställda huvudregeln, att skogsägaren är berättigad erhålla sådant tillstånd på en gång i så stor utsträckning, som är förenlig med skogens återväxt, göres bland annat det undantag, att avverkning ej må beviljas till sådan omfattning, att fastigheten därigenom skulle komma att för framtiden lida brist på behöflig skog efter ortens förhållanden. Att sålunda ovillkorligen förbjuda avverkning till avsalu, därest möjligheten att fylla fastighetens framtida husbehov anses genom sådan avverkning bliva äventyrad, synes ej vara lämpligt. Skogsbeståndets art eller andra särskilda förhållanden kunna nämligen i vissa fall utgöra fullgoda skäl för att, även med dylik risk, tillstadsja avverkning för avsalu. Det nämnda undantaget torde därför böra modifieras genom ett förbehåll i berörda avseende.

16 §.

Lagrådet:

Att, därest skogsvårdsstyrelse enligt 13 § andra stycket vid meddelande av tillstånd till avverkning föreskrivit vissa reproduktionsåtgärder, vederbörandes skyldighet i fråga om dylika åtgärder är begränsad till vad styrelsen sålunda föreskrivit och icke kan på grund av stadgandena i 7 § utsträckas därutöver, torde ligga i sakens natur och ej behöva i lagen utsägas; en bestämmelse därom synes också vara mindre lämplig,

då den måhända skulle kunna föranleda missförstånd angående den verkan reproduktionsföreskrifter, givna i annan ordning, medföra. Det första av de båda i förevarande § angivna undantagen lärers alltså böra utgå.

I övrigt hänvisas till vad lagrådet i det föregående anført beträffande förevarande §.

18 §.

Lagrådet:

Förordnande för skogsstatstjänsteman att företaga undersökning enligt 3 mom. i förevarande § torde böra meddelas icke av domstolen utan av länsstyrelsen. Rättighet att hos länsstyrelsen påkalla dylikt förordnande bör, så länge saken ännu icke blivit anhängiggjord vid domstol, tillkomma skogsvårdsstyrelsen; genom styrelsens begagnande av dylik rättighet skulle antagligen i förekommande fall kunna undvikas ett eljest nödtvunget uppskov i domstolens behandling av målet.

19 §.

Thulin, Stenberg och Kôersner:

Då meningen är, att, efter förändring i äganderätten till skogsmark, den nya ägaren skall *i den förutvarandes ställe* bliva ansvarig för de i paragrafen omhandlade åtgärdernas vidtagande, men missförstånd härutinnan kan vållas därigenom att bestämmelserna om åtgärderna förklaras skola gälla *även* mot framtida ägare, synes någon omredigering av paragrafen böra företagas.

20 §.

Lagrådet:

För att erkännande, som skall göra besiktning överflödig, må kunna användas såsom bevis hos överexekutor lärers böra föreskrivas, att det skall vara skriftligt.

21 §.

Lagrådet:

Såsom förutsättning för omedelbart uttagande av återväxtkostnader, som av skogsvårdsstyrelsen blivit bestridda, må givetvis icke gälla, att överexekutor vid därom anställd prövning finner det påstådda eftersättandet av reproduktionsåtgärder vara styrkt, utan överexekutor har allenast att granska företedda bevis därom att besiktningsmännen funnit försummelse hava ägt rum eller att vederbörandes erkännande

därutinnan erhållits. Ur första stycket torde fördenskuil böra uteslutas vad detsamma må innehålla angående konstaterande hos överexekutor av dylik försummelse.

Att återvinningstalan skall vara medgiven även i händelse frivillig betalning i enlighet med överexekutors utslag skett under förbehåll om rätt att söka återvinning torde vara avsett, men synes böra uttryckligen stadgas.

Då enligt förslaget den tid av tre månader, inom vilken återvinningstalan skall anhängiggöras, räknas från det kostnaden uttagits, torde detta innebära, att sagda tid, i överensstämmelse med vad som är stadgat i 10 § av lagen den 26 april 1907 om handräckning för fordrans utfående, löper från det utmätning ägt rum eller, utan föregången utmätning, betalning skett med förbehåll om rätt för gäldenären att söka återvinning. Det synes emellertid lämpligare att likställa överexekutors beslut med utslag i lagsökningsmål, varför tiden bör, på sätt i 32 § utsökningslagen föreskrives, räknas från det överexekutors utslag vann laga kraft eller, om besvär mot utslaget blivit anförda, från det utslag över besvären föll.

22 §.

Lagrådet:

Med hänvisning till vad av lagrådet anförts i fråga om förslagets allmänna grunder hemställes, att förevarande paragraf uteslutes ur förslaget.

23—25 §§.

Lagrådet:

Såsom framgår av lagrådets yttrande beträffande förslagets allmänna grunder, anser lagrådet förslagets bestämmelser om avverkningsförbud böra omarbetas. Om, på sätt lagrådet antagit, meningen varit att tillerkänna myndigheterna rätt att meddela förbud mot fortsatt avverkning å viss fastighet, att gälla till dess erforderliga reproduktionsåtgärder blivit verkställda å den redan avverkade delen av fastigheten, så synes denna rätt böra bortfalla. De maktmedel för betryggande av kulturåtgärder, som tillerkänts skogsvårdsstyrelsen genom föreskrifterna i 17—21 §§ i förslaget, synas nämligen vara för detta ändamål tillräckliga, särskilt om, enligt vad lagrådet hemställt, därmed förbindes rätt att meddela avverkningsförbud i syfte att framtvinga säkerhet för vissa reproduktionskostnader. Däremot har lagrådet uttalat sig för avverkningsförbud i vissa fall till förhindrande av avverkning, som enligt lagen

är förbjuden. Föreskrifter härom synas böra här införas; närmast före dem torde kunna placeras bestämmelser i enlighet med lagrådets förslag angående tillståndsfrågors behandling av domstol.

I förevarande avdelning av den föreslagna lagen skulle alltså inflyta stadganden av väsentligen följande innehåll:

Den, som icke åtnöjes med skogsvårdsstyrelsens beslut å ansökan om tillstånd till avverkning eller med styrelsens på begäran meddelade yttrande angående tillämnad avverknings överensstämmelse med lagen, har att genom ansökning draga frågan under prövning vid domstolen i den ort, där fastigheten är belägen. Underrättelse härom bör intagas i beslutet. Rätten till talan är ej inskränkt till viss tid, men skogsvårdsstyrelsens beslut skall genast lända till efterrättelse. Påkallar part undersökning å marken eller finner domstolen eljest sådan undersökning vara av nöden, har länsstyrelsen att på domstolens begäran förordna en skogsstatens tjänsteman att med biträde av två sådana gode män, som omförmälas i 18 § 3 mom., å stället undersöka förhållandet och avgiva redogörelse däröver till domstolen. Hantlangnings- och andra kostnader för sådan undersökning skola gäldas av sökanden. — Finner skogsvårdsstyrelse avverkning äga rum i strid mot bestämmelserna i lagen eller mot föreskrifter, som enligt densamma meddelats, eller företages utstämpling eller därmed jämförlig åtgärd för avverkning, som kan antagas komma i strid mot lagen eller nämnda föreskrifter, äger skogsvårdsstyrelsen att, därest sådant provas vara av nöden, meddela förbud att å den fastighet, där avverkning sålunda ägt rum eller planlagts, utan styrelsens tillstånd verkställa avverkning, med rätt för styrelsen att begränsa förbudet att gälla allenast viss del av fastigheten eller eljest på visst sätt inskränka förbudet, såsom genom tillåtelse att avverka träd av vissa mått eller att avverka till den av förbudet berörda fastighetens eller med denna sambrukad fastighets oundgängliga husbehov. Avverkningsförbudet går genast i verkställighet. Innan dylikt förbud meddelas, skall fastighetens ägare samt, där avverkning verkställts eller planlagts av annan, jämväl denna beredas tillfälle att yttra sig i ärendet; finner skogsvårdsstyrelsen saken sådan, att den ej kan tåla uppskov, må den dock meddela förbud tills vidare och intill dess annorlunda varder förordnat. Styrelsen har därefter att genom stämning till domstolen anhängiggöra talan angående förbudets fastställande eller meddelande av föreskrifter om och på vilka villkor den ifrågakomna avverkningen må äga rum. Har ej stämning blivit delgiven inom viss tid, t. ex. 30 dagar, är förbudet förfallet. Eljest gäller förbudet intill dess annorledes av vederbörande myndighet förordnas. Skogsvårds-

styrelsen är berättigad att upphäva detsamma, innan målet anhängiggjorts vid domstolen; efter denna tidpunkt ankommer det på domaren eller domstolen att på framställning av skogsägaren pröva frågan om förbudets fortbestånd. Innan sådan prövning sker, skall skogsvårdsstyrelsen beredas tillfälle att yttra sig över framställningen. I fråga om sättet för undersökning å marken gäller detsamma, som nyss yttrats beträffande talan emot skogsvårdsstyrelsens på gjord ansökan meddelade beslut. Skogsvårdsstyrelsen äger rätt att före eller efter meddelande av förbud, varom här är fråga, men innan målet blivit föremål för domstols handläggning, hos länsstyrelsen erhålla förordnande om undersökning å marken. Sådan rätt tillkommer även skogsägaren, efter det förbud meddelats av skogsvårdsstyrelsen. Har frågan om avverknings berättigande dragits under domstols prövning, utan att avverkningsförbud dessförinnan meddelats av skogsvårdsstyrelsen, är domstolen berättigad att, innan målet av domstolen prövas, meddela förbud att gälla tills vidare.

26 §.

Lagrådet:

Med tillämpning av det föreliggande förslaget, även efter vidtagande av de utav lagrådet ifrågasatta ändringarna däri, kan, såsom förut i yttrande angående förslagets allmänna grunder framhållits, inträffa, att ett av myndighet meddelat avverkningsförbud icke har något reellt innehåll utöver förslagets allmänna förbudsstadganden. Likaså lär ett under form av avverkningsförbud givet beslut, avseende förhindrande av tillämnad avverkning i den mån den skulle överskrida lagens rāmärken, i regeln vara till sin art och verkan identiskt med positiva föreskrifter, innebärande villkorligt tillstånd till avverkning. I nu antydda fall skulle enligt 1 mom. i förevarande § överträdelse av avverkningsförbud, ehuru något verkligt sammanträffande av brott ej kunde sägas föreligga, vara underkastad straff enligt både första och andra styckena i momentet. Till undvikande av dylik oegentlighet torde dessa båda stycken lämpligen böra sammanarbetas till ett stadgande med gemensam straffskala.

För att meddelat avverkningsförbud skall äga nödig effektivitet måste detsamma, vid äventyr av straff för överträdelse, lända till efterrättelse även innan beslutet därom vunnit laga kraft. Skulle emellertid, i anledning av förd klagan emot dylikt beslut, förbudet finnas icke hava bort meddelas och förty varda upphävt, synes det innebära en obillig hårdhet emot den, som överträtt förbudet, om, på sätt med till-

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 1 saml. 82 häft. (Nr 104.) 45

lämpning av tredje stycket i 1 mom. skulle bliva förhållandet, den beivrade överträdelsen medförde konfiskation av avverkat virke. Enahanda obillighet skulle ock, därest, i enlighet med lagrådets hemställan, i lagen intagas bestämmelser om avverkningsförbud för framtvingande av säkerhet för kulturkostnader, göra sig gällande för det fall, att sålunda meddelat förbud förfallit i följd därav att säkerhet ställts eller erforderliga kulturåtgärder blivt av skogsägaren vidtagna eller skogsvårdsstyrelsen fått ersättning för bestridda kostnader. Ett stadgande av huvudsakligen samma innehåll som 7 § första stycket sista punkten av 1903 års lag synes fördens skull böra införas i förslaget.

Då i förslaget icke stadgas någon som helst skyldighet för ägare av skogsmark att omlägga sådan mark till annan användning, utan förslaget allenast medger viss rätt därutinnan för markägare, som så önskar, samt det allmännas intresse av att vid avverkning lagen ej må kunna kringgå genom falskt förebärande, att avverkningen sker i dylikt omläggningssyfte, torde vara fullt tillgodosett genom straffbestämmelserna i 1 mom. i förening med stadganden om rätt att inskrida med avverkningsförbud och angående skyldighet att ombesörja återväxt, där omläggningen ej verkställts inom avtalad eller förelagd tid, hemställer lagrådet, att 2 mom. måtte ur förslaget uteslutas.

Förfarande, varom i förevarande § är fråga, kan innefatta förbrytelse mot strafflagen, belagd med bötesstraff efter en skala, vars maximum är lägre än de i 1 mom. angivna straffmaxima. I sådant fall bör uppenbarligen tillämpning av den regel, som innefattas i första delen av 3 mom., vara utesluten. Tillräckliga skäl torde för övrigt — med bibehållande av det i första stycket av 1 mom. stadgade straffmaximum — ej föreligga att i fråga om förbrytelser emot den nu föreslagna lagen göra undantag från allmänt gällande regler beträffande sammanträffande av brott. Med hänsyn härtill hemställas, att nämnda del av 3 mom. måtte utbytas mot ett stadgande därom att, därest förseelse, som här sägs, tillika innefattar förbrytelse mot strafflagen, gärningen skall bedömas enligt vad i 4 kap. 1 § strafflagen är för likartat fall stadgat. Bifall härtill lär föranleda, att erforderliga bestämmelser angående förverkande i dylikt fall av avverkat virke eller ersättning därför upptagas såsom ett fristående stadgande.

27 §.

Lagrådet:

Under åberopande av lagrådets anmärkning vid 1 § angående omfattningen av begreppet tjänsteman vill lagrådet erinra, att i första

punkten av förevarande § bör tydligare angivas, vilka hos skogsvårdsstyrelserna anställda befattningshavare skola äga åtals- och beslagsrätt, som här avses.

Då angeläget är, att beslag, varför ej finnes fog, må upphöra snarast möjligt, torde till första stycket böra fogas en bestämmelse, varigenom åtalsberättigad, till vilken inkommit anmälan om ett av tillsyningsman gjort beslag, erhåller rätt att, där han finner beslaget sakna fog, häva detsamma.

29 §.

Lagrådet:

Då en särskilt för sådant ändamål tillkommen myndighet, skogsvårdsstyrelsen, med dess personal liar att vaka över handhavandet av enskildas skogar och efterlevnaden av därom gällande författningar, synes det för beredande av effektivitet åt dessa författningar ej vara erforderligt att genom andel i böter uppmuntra allmän åklagare till anställande av åtal. Ej heller torde den omständigheten, att enligt förslaget viss beslagsrätt i anledning av begångna lagöverträdelser tillerkänts åklagaren och andra, i och för sig vara av beskaffenhet att böra föranleda till avvikelser från allmänna regler i förevarande hänseende. Lagrådet hemställer förty om den ändring i förslaget, att böter, som enligt den föreslagna lagen ådömas, ävensom genom försäljning av förbrutet virke uppkommen behållning och utdömd ersättning för virke, som undgått beslag, skola helt tillfalla den av vederbörande skogsvårdsstyrelse omhänderhavda skogsvårds-kassan.

31 §.

Lagrådet:

Stadgande torde böra i förslaget inflyta därom att i fråga om fullföljd av talan mot överexekutors beslut enligt 21 § skall gälla vad i utsökningslagen sägs om utslag i lagsökningsmål.

32 §.

Lagrådet:

I fråga om fullföljd av talan mot underrätts utslag till hovrätt och mot hovrätts utslag till Kungl. Maj:t bliva rättegångsbalkens allmänna regler tillämpliga. Dock lär målet böra fullföljas genom besvär även i fall, då enligt rättegångsbalken rättsmedlet mot underrätts utslag skulle vara vad.

Övergångsbestämmelser.

Lagrådet:

2).

Genom här intagna bestämmelse har, utan hinder av stadgandet i 4 § andra stycket, avverkning medgivits för tillgodogörande av en före den ifrågaställda lagens ikraftträdande upplåten avverkningsrätt, även där upplåtelsen skett för annat ändamål än i 3 § 2 mom. 1:o) sägs. Detta undantag från tillämpningen av nämnda stadgande torde för tydlighetens skull böra införas i 4 §, så mycket hellre som den där intagna hänvisningen till 3 § omfattar jämväl tidigare upplåten avverkningsrätt, där densamma avser husbehovs fyllande.

Anledning synes ock saknas att åt dessa båda arter av upplåtelser, på sätt i förslaget skett, giva en så till vida olika ställning, att den ena skall äga giltighet om den uppkommit före lagens ikraftträdande, men den andra allenast i fall den uppkommit före lagens utfärdande. Då det måhända icke är uteslutet, att till undvikande av ifrågavarande stadgandes tillämpning avverkningsrätter av ena eller andra slaget skyndsamt tillskapas, efter det förslaget gjorts till föremål för proposition till riksdagen, synes bäst vara, att frågan om nyttjanderätts giltighet knytes till en tidigare tidpunkt än båda de nyss angivna, exempelvis den 1 januari 1923.

4).

Att i här avsedda fall avverkning ej må ske senare än inom tid, som bestämts vid meddelande av tillstånd, är självfallet, vadan erinran därom ej behöver göras.

5) och 7).

Stadgandet i 5) och sista punkten i 7) torde såsom överflödiga kunna utgå.

Ur protokollet:

Erik Ölander.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 10 mars 1923.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Departementschefen, statsrådet Linders anför efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet:

Den 27 oktober 1922 förordnade Kungl. Maj:t, att lagrådets yttrande skulle för det ändamål, som i § 87 regeringsformen omförmäles, inhämtas över upprättat förslag till skogsvårdslag. Ehuru förslaget granskning därstädes inom kort påbörjades, har, till följd av bland annat dels inom lagrådet inträffat sjukdomsfall och dels behandlingen av andra, dit hänskjutna frågor av brådskande natur, lagrådets yttrande över berörda förslag först den 2 innevarande mars kunnat avgivas. Jag anhåller nu att få anmäla detsamma.

Härefter redogör föredragande departementschefen för innehållet i lagrådets yttrande samt anför vidare:

Såsom av redogörelsen framgått, har lagrådet, utom i ett par hänseenden, icke haft någon anmärkning av principiell innebörd att framställa emot förslaget bestämmelser om inskränkningar i den enskildes rätt att genom avverkning förfoga över sin skog, om åtgärder för återväxt å avverkad mark eller om sättet och medlen att bereda effektivitet åt nämnda materiella rättsregler. De angivna hänseendena, i vilka lagrådet hemställt om ändringar i förslaget, gälla dels den i förslaget införda bestämmelsen om förmånsrätt enligt 17 kap. 6 § handelsbalken för kostnader, som av skogsvårdsstyrelse förskjutits för verkställande av eftersatta återväxtåtgärder, och dels, i viss mån, den väg, varpå kontrollen över efterlevnaden av lagens avverkningsbestämmelser bör anordnas.

Vad angår det förstnämnda hänseendet, innehöll det till lagrådet remitterade förslaget, att om skogsvårdsstyrelse måst föranstalta om

verkställandet av reproduktionsåtgärd, som enligt lagen skolat vidtagas men av vederbörande uraktlåtits, fastigheten skulle häfta för kostnaderna därför med enahanda förmånsrätt, som i 17 kap. 6 § handelsbalken är stadgad för avgäld av fast egendom. En sådan tyst förmånsrätt avstyrkes av lagrådet. Densamma vore nämligen, yttrar lagrådet, av beskaffenhet att i betänklig mån rubba fastighetskrediten. Det kunde väl vara sant, att av skogsvårdsstyrelsen föranstaltade reproduktionsåtgärder i viss mån kunde öka fastighetens värde, men sådan ökning vore dock till sin storlek mycket oviss, beroende, som den vore, av åtskilliga faktorer, vilkas inverkan vore vanskelig att bedöma; och då det i särskilda fall kunde komma att gälla mycket avsevärda belopp, vida överstigande vanliga belåningsvärdet vid lån mot inteckningssäkerhet i skogsmark, måste uppenbarligen en av lagen, på sätt nämnts, framför inteckningar inskjuten prioritet för en till beloppet obestämd rätt bliva synnerligen ägnad att minska förtroendet för värdet av inteckningar i skogsfastigheter.

Om införande i lagen av den ifrågasatta förmånsrätten hava olika meningar gjort sig gällande under förarbetena till förslaget. De skäl, som därvid anförts emot denna rätt, hava i huvudsak varit de nu av lagrådet framhållna. Å motsatta sidan har påpekats det naturliga och nära till hands liggande uti att den fasta egendom, som blivit föremål för en förbättring, själv bär upp ansvaret för denna förbättring, samt analogien härvid med vad som gäller beträffande odlingsföretag, utdikningar och dylikt. Då lagrådet yttrat, att det i särskilda fall kunde komma att gälla mycket avsevärda belopp, vida överstigande vanliga belåningsvärdet vid lån mot inteckningssäkerhet i skogsmark, har detta måhända föranletts av ett vid remissen till lagrådet av mig återgivet yttrande utav skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län, att »skogsodlings-tvång» ofta måst uppskattas till icke mindre än 400 å 500 kronor per hektar. Detta yttrande hänför sig emellertid såsom framgår av det sammanhang, vari det förekommer, till sådana av kristiden framkallade och tillkonstlade förhållanden, att något allmänt omdöme icke bör hämtas därifrån. Jag är fasthellre böjd att ansluta mig till skogslagstiftningskommitténs uppfattning och förhoppning, att farhågan för av förmånsrätten vållad skada för den allmänna fastighetskrediten allt mindre torde komma att besanna sig, i mån som allmänheten komme till insikt om motsvarigheten mellan utgiften för en skogskultur och fastighetens därigenom vunna ökning i värde. Jag anser sålunda, att den ifrågavarande förmånsrätten bör i förslaget bibehållas.

Därav följer ock, att de bestämmelser, som av lagrådet föreslagits

till införande i lagen i stället för förmånsrätten, nämligen om framtvingande av säkerhet i vissa fall för kulturkostnader, icke torde bliva erforderliga. Emot desamma kan för övrigt anmärkas, att de ingalunda alltid skulle bliva effektiva, då för deras tillämpning ju vore en förutsättning, att det å fastigheten ifråga funnes skog, som kunde ställas under avverkningsförbud. Härav skulle ock bliva en följd, att en ägare, som varit sparsam och mån om sin skog, kunde bliva avpressad säkerhet för kulturåtgärder, men däremot icke den, som på ett eller annat sätt kunnat renraka sin egendom från skog, ehuru väl mera skäl borde föreligga i det senare fallet än i det förra. Även i dessa betänkligheter mot de i stället för förmånsrätten föreslagna bestämmelserna torde ligga ett skäl för dennas bibehållande.

Jag övergår nu till det andra av de angivna båda hänseendena, vari lagrådet uttalat sig för ändring uti förslaget. Medan enligt det till lagrådet remitterade förslaget frågor om tillstånd till avverkning och vad därmed må sammanhänga skulle avgöras av skogsvårdsstyrelsen och, i händelse av besvär, länsstyrelsen och Kungl. Maj:t, men i övrigt lagens tillämpning tillkomma domstolarna, har lagrådet förordat, att även de förstberörda tillståndsfrågorna skulle lämnas till avgörande i domstolsväg, i händelse av missnöje med skogsvårdsstyrelsens beslut. Såsom skäl härför har lagrådet främst anført, att man därigenom i möjligaste mån förebyggde de vådor, vilka vore förenade med de ganska långt gående ingrepp i den enskilda äganderätten, som enligt förslaget ansetts påkallade av det allmännas intresse för en god skötsel av de enskilda skogarna; domstolsförfarandet torde nämligen möjliggöra den allsidiga och mera ingående utredning, som icke kunde påräknas vid skriftväxling inför administrativ myndighet. Enligt lagrådets uppfattning syntes vidare — då det från flera håll ifrågasatts, om nödiga garantier föreläge för att skogsvårdsstyrelserna komme att besitta erforderlig kompetens för det ansvarsfulla värv, som bleve dem ålagt, samt för enhetligheten i deras verksamhet och därav följande konsekvens i skogsvårdslagarnas tillämpning — den olägenhet, som kunde ligga häri, vid val av domstolsvägen bliva väsentligt mildrad. Slutligen skulle härigenom undvikas eljest tänkbara kollisioner mellan administrativ myndighets beslut i anledning av sökt tillstånd till avverkning och föreskrifter, som efter det frågan om avverkningen dragits under domstol, av denna meddelades beträffande avverkningens fortsättande.

Den i det till lagrådet remitterade förslaget upptagna ordningen för fullföljd av talan mot skogsvårdsstyrelses beslut i tillståndsfrågor

överensstämmer, såsom jag vid remissen framhöll, med den nuvarande gottlandslagens stadganden i ämnet. Vid framläggandet av nämnda lag anförde dåvarande departementschefen följande:

Att skogsvårdsstyrelsens beslut i anledning av ansökan om tillstånd till avverkning eller försäljning av virke icke i sista hand kunde få avgöra över sökandens rätt att förfoga över sin egendom, torde vara uppenbart. Med hänsyn till vad som för vissa närbesläktade fall gällde enligt den allmänna skogsvårdslagens 3 och 4 §§, kunde härvid sättas i fråga, om icke efterprövningen borde ske domstolsvägen. Den fråga, som i ena och i andra fallet skulle prövas, vore emellertid icke i allo en och densamma. Enligt 1903 års lag §§ 3 och 4 gällde att avgöra, huruvida avverkaren åsidosatt honom åliggande skyldigheter med avseende på skogens vård, och eventuellt att bestämma påföljderna av en hans försummelse. Enligt gottlandslagens 1 och 2 §§ gällde däremot icke att värdesätta ett skogsägarens förfaringssätt, icke att ovillkorligen utdöma vissa prestationer, utan att avgöra, vilka åtgärder under vissa förutsättningar fordrades med hänsyn till skogens återväxt, och att med hänsyn därtill meddela villkorliga föreskrifter angående skogens tillgodogörande för framtiden. Den rent forstliga frågan trädde här helt i förgrunden, och det torde icke med fog kunna göras gällande, att denna fråga rätteligen hemföller under domstols kompetens. Där lagstiftningen i övrigt erbjöde exempel på inskränkningar i den enskildes förfoganderätt över sin skog, motsvarande den för Gottlands del föreslagna, hade man ej heller ansett hänsynen till rättssäkerheten påkalla en efterprövning i domstolsväg, exempelvis i skyddsskogslagen, förordningen den 29 juni 1866 angående dispositionsrätten över skogen å vissa skattehemman, 1873 års avvittringsstadga samt förordningen för Västerbottens och Norrbottens län den 24 juli 1903. Om det sålunda icke kunde anses påkallat att underkasta skogsvårdsstyrelsens beslut över här ifrågakommande ansökningar en lika kostsam som tidsödande efterprövning i domstolsväg, så borde likväl såsom en garanti för den nya skogsvårdsprincipens riktiga tillämpning fullföljdsbestämmelserna så anordnas, att ärendet tillförsäkrades en allsidig handläggning, därvid olika forstliga synpunkter kunde komma till sin rätt. Till vinnande av detta syfte syntes det lämpligast att förbehålla ärendets vidare behandling Konungens befallningshavande och i sista hand Kungl. Maj:t. Begärde klaganden hos Konungens befallningshavande förnyad skogsundersökning eller prövade nämnda myndighet eljest sådan vara av nöden, syntes undersökningen lämpligen böra företagas i samma ordning, som föreskreves i 2 § av den allmänna skogsvårdslagen. Att klaganden såväl hos Konungens befallningshavande som hos Kungl. Maj:t kunde åberopa jämväl annan sakkunnig utredning, torde utan vidare vara uppenbart.

Till detta yttrande kan jag helt ansluta mig. Vad däri anförts om en tillförsäkrad allsidig handläggning av ärendena hos de administrativa myndigheterna och vad i sådant avseende stadgats i såväl gottlandslagen som det nu förevarande förslaget synes mig visa, att den av lagrådet lysta farhågan för att med den administrativa instansordningen de med lagens ingrepp i den enskilda äganderätten förenade vådorna icke skulle vara tillfredsställande förebyggda, icke torde behöva tillmätas

sådan betydelse, att på grund därav den administrativa, jämväl uti de senaste skogsförordningarna för Väster- och Norrbottens län bibehållna instansordningen, i det nya förslaget bör övergivas och ersättas med domstolsvägen. Uti det anförda läres ock vara bemött synpunkten utav, att den brist på erforderlig kompetens för deras blivande uppgifter, som kunde finnas hos skogsvårdsstyrelserna, skulle bli mildrad genom att domstolsvägen valdes. Vad angår faran för bristande enhetlighet vid lagtillämpningen, om de administrativa klagoinstanserna bibehållas, är att märka, att kravet på en dylik enhetlighet icke får drivas för långt, då de synnerligen växlande skogsförhållandena i olika delar av landet kräva olika behandling. Den grad av enhetlighet, som emellertid givetvis är önskvärd, torde, åtminstone i någon mån, kunna ernås genom de bestämmelser om domänstyrelsens tillsyn å vissa skogsvårdsstyrelsernas angelägenheter, som jag låtit intaga i det förslag till ny förordning om skogsvårdsstyrelser, vilket jag senare i dag torde få anmäla. Att förbise är ej heller, att även med den administrativa klagovägen den sista instansen är gemensam för hela lagens tillämpningsområde.

Vad slutligen beträffar det anförda skälet om möjliga kollisioner mellan administrativ myndighet och domstols beslut, så torde dylika kollisioner i varje fall bli av synnerligen ringa praktisk betydelse.

Jag har sålunda icke funnit anledning att i förevarande delar frångå det uppgjorda förslaget.

I formellt hänseende har lagrådet hemställt, att, särskilt i syfte att tydligare få från varandra åtskilda de stadganden, som angå själva avverkningen, och de, som angå reproduktion, en ändring skulle vidtagas uti lagens uppställning på av lagrådet närmare angivet sätt.

Att det, såsom lagrådet framhållit, med en lag av ifrågavarande art är av särskild betydelse, att densamma utan alltför stor svårighet kan förstås även av personer, som äro mindre förtrogna med lagars avfattning, är givetvis riktigt. De många förslag, som framkommit under förarbetena till den nya lagen, visa emellertid, huru olika meningarna kunna vara om det bästa sättet att i denna tillgodose berörda synpunkt. Även med den av lagrådet förordade uppställningen av lagen torde en del svårigheter med hänvisningar och annat icke kunna undvikas, och det synes mig därför osäkert, huruvida nämnda uppställning må vara att föredraga. Då emellertid lagrådet enhälligt hemställt om densamma, har jag ansett mig böra följa denna hemställan, och alltså låtit omarbета förslaget i enlighet därmed.

Med bortseende från en del redaktionella jämkningar får jag angående de särskilda paragraferna i det nya förslaget anföra följande.

1—2 §§.

Beträffande dessa paragrafer, vilka motsvara 1 § i det till lagrådet remitterade förslaget, hava jämkningar vidtagits i de av lagrådet anmärkta hänseenden. Härvid har, vad angår andra stycket i 1 §, med uttrycket »den av skogsvårdsstyrelsen för sådant ändamål antagna personal» tillika avsetts att tydligt utmärka den skogsutbildade personalen i motsättning mot skogsvårdsstyrelsernas kontors- och räkenskapspersonal.

Av en ledamot i lagrådet har det framhållits såsom önskvärt, att en definition på begreppet skogsmark kunde införas i lagen. Förarbetena till lagen hava emellertid visat, huru ogörligt det är att få en dylik, tillfredsställande definition; någon praktisk fördel därmed för lagens tillämpning torde näppeligen heller vara att vinna. Vad samme ledamot hemställt om intagande i lagen av ett stadgande, som med ägare likställde innehavare av stadgad åborätt eller ständig besittningsrätt, lärers väl kunna hava fog, rent teoretiskt sett. De fall, där något dylikt kunde bliva av praktisk betydelse, torde emellertid endast vara, då mark, innehavd med sådan rätt, ingår uti samfällighet med enskilda ägares markområden, och för dylika fall synes ett tyngande av lagtexten med någon bestämmelse i det angivna hänseendet icke vara av nöden. Lagrådets majoritet har ej heller haft någon erinran i denna del.

3—4 §§.

Vid dessa paragrafer har iakttagits vad av lagrådet hemställts dels vid de motsvarande 2 § första stycket och 3 § 2 och 3 mom. i det remitterade förslaget och dels under 2) i övergångsbestämmelserna.

5 §.

Lagrådets hemställan rörande första stycket i denna paragraf (4 § i det remitterade förslaget) har tillmötesgåtts så till vida som orden om förfarande med marken efter avverkningen uteslutits. Däremot har någon omredigering, på sätt lagrådet förordat, av det kvarstående stadgandet icke kunnat ske. De försök i sådan riktning, som före remissen till lagrådet gjorts från fackmannahåll, visade sig icke giva något tillfredsställande resultat.

Tillägget uti andra stycket har gjorts på föranledande av lagrådets yttrande vid 2) i övergångsbestämmelserna.

6—7 §§.

Beträffande yttrande av skogsvårdsstyrelsen, som i 6 § (5 § i det remitterade förslaget) omförmäles, har lagrådet anført, att dylikt yttrande, som enligt förslaget torde vara avsett att allenast utgöra ett råd till den frågande, för att — utöver det fritagande från kriminellt ansvar, som torde följa med en tillämpning av yttrandet — äga verkligt värde för avverkaren måste så till vida vara att likställa med ett styrelsens beslut, varigenom avverkningstillstånd meddelades, att avverkaren lagligen ägde rätt att företaga sin avverkning i överensstämmelse med yttrandets innehåll. Ehuru i praktiken näppeligen någon olikhet torde uppstå för avverkaren, vare sig det av skogsvårdsstyrelsen lämnade yttrandet vore att anse som ett råd eller för styrelsen uttryckligen förbindande, i all synnerhet som enligt förslaget yttrandet skall av styrelsen lämnas i skriftlig form, har lagrådets önskan härutinnan efterkommit.

Lagrådets erinringar vid 7 § (6 § i det remitterade förslaget) hava likaledes iakttagits. I 2 mom. har införts den vid 3 § i det tidigare förslaget förordade bestämmelsen om viss giltighetstid för lämnat avverkningstillstånd, vilken bestämmelse bör gälla även yttrande, som meddelas enligt 6 §.

8—9 §§.

Bestämmelserna i dessa paragrafer motsvaras av 23—25 §§ i det remitterade förslaget. Vad lagrådet härom anført har i stort sett blivit följt. Vid tillerkännandet av rätt åt skogsvårdsstyrelserna att, utan anlitage av överexekutor, själva meddela provisoriskt avverkningsförbud har lagrådet ansett detta böra förknippas med befogenhet för vederbörande domare att, innan saken blivit föremål för domstolsförhandling, på skogsägarens begäran ingå i prövning av förbudet och eventuellt upphäva det. Den med skogsvårdsstyrelsernas berörda rätt åsyftade snabbhet och effektivitet skulle, enligt lagrådets förmenande, eljest vinnas på bekostnad av rättssäkerheten. Sådana fall, där oriktigheten eller olämpligheten av ett utav skogsvårdsstyrelsen meddelat förbud vore så påtaglig, att domaren skulle anse sig kunna häva detsamma, innan saken kommit till handläggning vid domstolen, torde emellertid kunna antagas bli så ytterligt få, att en för den svenska rättsorganisationen så pass främmande anordning som den, att på domaren ensam överlåta en eljest domstolen tillkommande befogenhet, icke torde böra här tillgripas.

10—11 §§.

Till undanröjande av den otydlighet, som inom lagrådet anmärkts beträffande förhållandet mellan dessa båda paragrafer (7 och 8 §§ i det remitterade förslaget), eller närmare uttryckt, huruvida den i 11 § angivna begränsningen utav reproduktionsskyldigheten skall gälla även fall, som nämnas i 10 §, har i första stycket av 11 § gjorts ett tillägg för att uttryckligen angiva, att någon dylik begränsning icke avses i berörda fall.

Av två ledamöter har anförts, att andra punkten i 10 § kunde giva anledning till misstolkning av den första. Då emellertid berörda andra punkt endast utsäger, att en gång uppkommen plantskog skall vidmakthållas, så länge nämnda stadium varar, men ej innehåller något om, huru plantskog skall åstadkommas, lärer första punktens stadgande härutinnan icke behöva befaras bliva utsatt för den antydda misstolkningen.

I sammanhang med sin hemställan vid 6 § om beredandet av större kraft åt yttrande, som jämlikt nämnda paragraf meddelas av skogsvårdsstyrelsen, har lagrådet hemställt om införande i lagen utav ett motsvarande stadgande därom, att en skogsägare skulle hava rätt att erhålla ett förutgående avgörande besked beträffande frågor, som avhandlas i förevarande 10 och 11 §§.

Emellertid torde ett dylikt besked bliva av en skäligen ringa praktisk betydelse. Den nya 10 § utgör egentligen endast en lagutformning av vad som i hittillsvarande praxis blivit tillämpat och fått uttryck genom överenskommelser och domstolsutslag i reproduktionsfrågor. Man får på grund härav och då med de nya bestämmelserna skogsvårdsstyrelserna säkerligen skulle bliva synnerligen försiktiga i sådana förhands-uttalanden, som här satts i fråga, antaga, att dessa uttalanden icke skulle komma att innehålla annat än ett visserligen i vissa delar konkretiserat återgivande av lagens stadganden, men särskilt med bibehållande av den ifrågakomna reproduktionsskyldighetens fortfarande, så länge plantskogsstadiet varade. Det torde emellertid just vara med hänsyn till möjligheten att få berörda skyldighet begränsad till att upphöra vid en viss, in concreto fastslagen tid, som den förordade bestämmelsen skulle vara av värde för skogsägaren. Jag har därför icke ansett lagrådets hemställan i denna del böra efterkommas.

Detsamma är förhållandet beträffande lagrådets yttrande under 11 § (8 § i det dit remitterade förslaget). Det synes mig nämligen, som om ett tillmötesgående därav skulle kunna föranleda olägenheter vid lag-

rummets tillämpning, med hänsyn till svårigheter beträffande bevisningen, huruvida ägarens respektive andra betesberättigades eller olovligen ditkomna kreatur åstadkommit skadan.

12—16 §§.

Vad rörande dessa paragrafer, som hava sin motsvarighet i 10 samt 17—20 §§ i det remitterade förslaget, blivit erinrat av lagrådet eller dess flertal, har iakttagits, utom beträffande hemställan, att förordnande om undersökning, som i 14 § omförmäles, skulle få hos länsstyrelsen påkallas av skogsvårdsstyrelsen, så länge saken ännu icke anhängiggjorts vid domstol. Sådana uppskov i domstolsförhandlingarna, som lagrådet genom en dylik bestämmelse velat förebygga, torde nämligen icke vara att befara, då i regel skogsvårdsstyrelsens instämmande av saken till domstol lärer hava föregåtts av sådan av styrelsen själv föranstaltad besiktning och utredning, att någon vidare sådan från styrelsens sida icke erfordras med mindre anledning därtill gives under förhandlingarna inför rätta. En bestämmelse, sådan som den föreslagna, skulle för övrigt även kunna tänkas medföra den uppfattningen eller vanan hos skogsvårdsstyrelserna, att de alltid skulle begära dylik officiell undersökning, och detta åter hava till följd, att den instämnda markägaren finge betala kostnaderna för densamma, ehuru den noga taget varit onödig.

17 §.

Det torde vara ur rättssäkerhetens synpunkt tillräckligt med den i andra stycket av paragrafen (21 § i det remitterade förslaget) vederbörande tillerkända befogenheten att anställa återvinningstalan. Någon rätt att jämväl överklaga av överexekutor meddelat beslut i ärendet bör därför icke förekomma. Då ett uttryckligt stadgande härom måhända kan vara av nöden, har sådant införts i 32 §. I övriga delar hava lagrådets erinringar beaktats.

18 §.

Rörande bibehållandet i förslaget av stadgandet om förmånsrätt till betalning ur fastigheten för skogsvårdsstyrelses förskjutna reproduktionskostnader (22 § i det remitterade förslaget) hänvisas till vad ovan anförts.

19—23 §§.

Dessa paragrafer, som i det remitterade förslaget hava sin motsvarighet i 11—16 §§ samt 9 § första stycket, hava vid omarbetningen för

den nya uppställningen tillika jämkats i enlighet med vad därom inom lagrådet uttalats.

24 §.

I denna paragraf hava sammanfattats bestämmelser, som i det remitterade förslaget hava sin motsvarighet i 2 § andra stycket, 3 § 1 mom., 9 § andra stycket, 12 § 2 mom. andra stycket, 13 § tredje stycket och 16 § sista stycket. Beträffande innehållet i dessa bestämmelser har den avvikelser skett från vad lagrådet hemställt, att de i det tidigare förslaget för en omläggning av skogsmark till annan användning intagna villkoren om markens lämplighet för det ifrågavarande ändamålet och begränsning till sådan ytvidd, som kan anses skälig, hava bibehållits beträffande omläggning till betesmark eller äng även uti de fall, där desamma av lagrådet ansetts böra bortfalla. Bland de största svårigheter, skogsvårdsstyrelserna haft att kämpa med under den nuvarande lagens tillämpning, har varit att förhindra ett oskäligt begagnande av rätten att tillgodogöra sig nödig betesmark, och det lär på grund av denna erfarenhet vara nödvändigt att så vitt möjligt minska dessa svårigheter.

25 §.

Denna paragraf omfattar vad i 17—19 §§ stadgats om tillsyn å efterlevnaden av bestämmelserna om omläggning av skogsmark till annan användning.

26—30 §§.

Beträffande dessa §§, vilka hava samma nummer i det remitterade förslaget, är följande att märka.

Vid 26 § hava lagrådets erinringar blivit följda, utom så till vida som vissa av de i 2 mom. utav det remitterade förslaget angivna fallen ansetts böra bibehållas under de upptagna straffbestämmelserna. Om nämligen en markägare erhåller skogsvårdsstyrelsens tillstånd till avverkning, där sådant är av nöden, på grund av uppgift, att han ärnar använda marken till annat kulturändamål, samt verkställer avverkningen men sedan icke vidtager några åtgärder för den nya användningens realiserande, synes ett dylikt tillvägagångssätt föga eller intet skilja sig från en avverkning utan erhållet föreskrivet tillstånd, och förty i likhet med denna böra förskylla straff.

Den vid 27 § förordade bestämmelsen om rätt för åtalsberättigad, till vilken inkommit anmälan om ett av tillsyningsman gjort beslag, att häva detsamma, om han funne det sakna fog, har icke kunnat helt

upptagas. Med hänsyn till de olika åtalsberättigade skulle nämligen olägenheter kunna uppstå, om anmälan gjordes hos en allmän åklagare och denne hävde beslaget, men skogsvårdsstyrelsen ansåge förseelse vara begången och anställde åtal för samma åtgörande, varför beslaget gjorts. Däremot har skogsvårdsstyrelsen, såsom den sakkunniga myndigheten, ansetts kunna berättigas att häva ett av dess personal verkställt beslag, och denna rätt även kunna gälla ett av länsjägmästare gjort beslag.

Att, såsom vid 29 § hemställts, borttaga de där stadgade bötesandelarna kunde vara önskligt, men de praktiska förhållandena lära göra det tillrådligt att bibehålla bestämmelserna därom.

31—32 §§.

Beträffande 31 § (med samma nummer i det remitterade förslaget) hänvisas till vad jag förut anfört om bibehållande av den administrativa instansordningen i tillståndsfrågor.

I 32 § har sista stycket tillagts med anledning av vad som anförts vid 17 §.

Övergångsbestämmelser.

Även om, på sätt lagrådet anfört, de under 4), motsvarande 5) i det remitterade förslaget, och i sista punkten av 6), motsvarande 7) i det remitterade förslaget, upptagna stadgandena kunde vara överflödiga, synes det mig likväl med hänsyn till den förut framhållna vikten utav att ifrågavarande lag må kunna förstås även av en med lagars avfattning mindre förtrogen allmänhet, vara lämpligt att berörda stadganden få kvarstå.

Föredragande departementschefen uppläser härefter det omarbetade förslaget till skogsvårdslag, vilket finnes såsom bilaga fogat vid detta protokoll, samt hemställer, att förslaget måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten förordna, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Rune Thygesen.